

IESVS, MARIA.

REGVŁA
y
KONSTITVCYE
ZAKONNIC
KARMELITANEK
BOSSYCH,

Zakonu Naświętszey Pánny MARYEY
z Gory KARMELV.

Z Włoskiego ná Polski ięzyk przetłumáczone.

W KRAK: W Drukárni Wdowy y Dziedzicow
Andrz: Piotrk: I. K. M. Typ. Roku 1653.

Z Dozwoleniem Stárszych.

DECOR

CARMELI.

IESVS, MARIA.

REGVŁA PIERWOTNA,

DANA Od B. ALBERTA PATRIARCHY IEROZOLIMSKIEGO,

Zakonnikom Zakonu Naświętszey Pánny MARYEY z Gory Kármelu.

Potwierdzona, sporządzona, y popráwiona, od Papieżá INNOCENCYVSZA *Czwartego świętey pámięci.*

INNOCENTIVS Biskup/ sługá sług Bożych / namilszym Synom nászym/Przeorowi y Bráciey / Pustelnikom Naświętszey Pánny MARYEY z Gory Kármelu/ zdrowia/ y Apostolskiego Błogosłáwieństwá. Wszytkie rzeczy ktore w sobie zámykáią chwałe Stworzyćielá / y pożytek dusz / przynależy áby były vgruntowáne ták mocno / żeby

stáłość wiekuistą miały; á tym bárziey te/
nád ktorymi większą opátrzność / y szcze=
gulnieysze stáránie / zwykłá mieć Stolicá
Apostolska. Poniewaź tedy ná prosbę
y żądánie wásze/zlećiliśmy popráwić y ob=
iáśnić niektore wątpliwośći/ y vlżyć mi=
łośiernie niektore ostrośći wászey Reguły/
namilszemu Synowi nászemu/Hugonowi
Presbiterowi Kárdynałowi / Tytułu ś.
Sábiny / y nászemu Wielebnemu Brátu
Gwilelmowi / Biskupowi Anterádenskie=
mu/ iáko sie szerzey w liśćie ná to dánym
zámyká. Dla tegoż nákłaniáiąc sie do wá=
szego pobożnego prágnienia/ potwierdza=
my władzą Apostolską/pomienione obiá=
śnienie pomiárkowánie / y popráwienie/y
one vmacniámy/ y bronimy niniejszym pi=
smem. To co sie zámyka w pomienionym
liśćie/ roskazáliśmy tu położyć od słowá do
słowá w ten sposob:

Brát Hugo / z miłośierdzia Boskiego
Presbiter Kárdynał Tytułu ś. Sábiny:
y Brát Gwilelm/z tegoż miłośierdzia Bo=
skiego Biskup Anterádenski/namilszym w
Chrystusie Pánu Zakonnikom/Pryorowi
Generałowi / y Definitorom Kápituły
Generálney Bráciey Zakonu Naświetszey
Pánny MARYEY z Gory Kármelu/ zdro=
wia

wia w tym ktory iest zbáwieniem wszyt=
kich. Przyszedszy do Stolice Apostolskiey/
Bráćia Reginald/y Piotr/Kápłani Zako=
nu wászego/prośili pokornie imieniem wá=
szym Oycá świętego/żeby popráwić/y ob=
iáśnić pewne wątpliwośći Przywileiu
Reguły / ktorą wam był dał S. Pámięć
Albert Pátryárchá Jerozolimski/y vmiár=
kowáć łáskáwie niektore rzeczy ostrzeysze
w niey raczył. Gdy tedy Oćiec ś. nákła=
niáiąc sie pokornym ich prośbom/nam był
zlećił / żebyśmy imieniem iego vczynili po=
mienione obiáśnienie / popráwienie/y po=
miárkowánie / według tego/ iákoby przy=
należáło do dobrego Stanu tego Zakonu/
y zbáwienia Zakonnikow iego: Władzą
nam dáną/roskázuiemy wászemu Zakono=
wi/ żebyśćie przyieli powolnie/y záchowáli
mocno pomienioną Regułę popráwioną/
obiáśnioną/ y pomiárkowáną od Nas/ iá=
ko nam sie zdáło być potrzebno; y w ten
sposob maćie popráwiáć insze wásze Regu=
ły/ ktore wam posyłamy przez tychże Za=
konnikow/ w te słowá.

Poczyna sie Regułá.

ALBRYCHT z łáski Bożey Hierozo=
limskiego Kośćiołá názwány Pátry=

árchá/miłym Synom/ Brokárdowi/ y inszey Bráciey Zakonney/ Pustelnikom: ktorzy pod iego posłuszeństwem wedle krynice Heliaszowey/ ná Gorze Kármelu mieszkáią/ zdrowia w Pánu Bogu/ y błogosłáwieństwá Duchá świetego.

Rożnáite drogi y sposoby postánowili Oycowie świeci/ iáko káżdy wiákieykolwiek Regule/ ábo życiu zakonnym/ obrawszy ie sobie/ ma żyć w służbie Jezusá Chrystusá/ y iemu wiernie czystym sercem/ y dobrym sumnieniem vsługowáć: iednák iż prośicie nás/ ábyśmy wam wedle przedśiewźiećia wászego sposob życia podáli/ ktorybyśćie byli powinni nápotym chowáć.

O obierániu Przeorá, y obietnicy trzech ślubow.

TO naprzod postánawiamy/ ábyśćie iednego z śiebie mieli zá Przeorá/ ktory spolnym zezwoleniem od wszytkich/ ábo od więtszey y zdrowszey częśći ná ten vrząd ma być obrány; ktoremu wszyscy inszy posłuszeństwo ślubowáć máią/ y poślubione skutkiem záchowáć/ wespoł z czystośćią y odrzuceniem własności.

O przyimowániu mieysc.

Mie-

Mieszkánia bedźiećie mieć mogli ná puszczey/ ábo gdźie ich wam pozwolą/ ná záchowánie wászego Zakonu sposobne/ y dobrze sporządzone/ wedle tego/ iáko śie Przeorowi y inszey Bráciey bedźie zdáło.

O Cellách, y zámknieniu.

NAd to też/ ná mieyscu ktore sobie do mieszkánia obierzećie/ niech káżdy ma Celle swoie osobno od inszych oddźieloną/ iáko z sporządzenia Stárszego/ y zá przyzwoleniem inszych Bráciey/ komu bedźie ktora Cellá náznáczona. Tákim iednák sposobem/ ábyśćie w pospolitym Refektarzu/ to co z iálmużny mieć bedźiećie/ iadáli/ słucháiąc wespoł iákiego czytánia z Pismá świetego/ kiedy śie bedźie mogło sposobnie odpráwowáć. Zadnemu z Zakonnikow nie bedźie śie godźiło odmieniáć/ áni z drugim frymárczyć Celle sobie náznáczoney/ bez licencyey Przeorá ná ten czás bedącego. Cellá Przeorowá bedźie przy weśćiu sámym/ áby ći co tám przychodźić bedą/ iego napierwey ználeźli/ y wedle iego zdánia wszystko śie działo. Káżdy niech w swoiey Celli/ ábo przy niey zábawia śie/ rozmysláiąc we dnie y w nocy Zakon Páński/ y czuiąc ná modlitwách: chybá żeby czym inszym słusznym był zábawiony.

O Godzinách Kośćielnych.

CI ktorzy Paćierze Káplánſkie z Klerykámi vmieią mowić/niech ie odpráwuią wedle postánowienia świetych Oycow/y zwyczáiu od Kośćiolá powszechneg przyietego. Ci co ich mowić nieumieią/ niech zá Jutrznią mowią dwádzieśćia y pieć rázow Paćierz/wyiąwszy Niedziele/y świetá vroczyſte: w te bowiem postánawiamy / áby ná Jutrzni mowiono tyle dwoie / to ieſt / piećdzieśiąt Paćierzow. Siedm zás Paćierzy zmowią ná Laudes, tyleż ná káżdą godzine/ krom Nieszporu/ ná ktorym pietnaśćie mowić bedźiećie.

O własności oddaleniu.

ZAden Zakonnik nie ma názywáć co ſwego włáſnego/ále wszytko niech bedźie w ſpolnym vżywánu : á káżdemu niech ſwoią reką rozdáie Przeor/ábo Brát ná to náznáczony/wedlug potrzeby; máiąc wzglad ná látá/y potrzebe káżdego Dla tego możećie mieć osły/muły/ ile wam potrzebá bedźie; y nieco bydlat / ábo ptáſtwá do żywnośći.

O Oratorium, *ábo Káplicy, y Służbie Bożey.*

Wpoy-

W Poyśrzodku Cell ma bydź Káplicá/ ábo Oratorium zbudowáne iáko naſpoſobnieyſze/do ktorego ná káżdy dźień ráno maćie śie ſchodźić ná ſłuchánie Mszey gdźie to ſpoſobnie czynić bedźie śie mogło.

O Kápitule, y karániu.

W Niedźiele/ábo w insze dni/gdźie tego potrzebá bedźie/ o záchowánu Zakonnym / y zbáwienu dusz/ mowić bedźiećie: gdźie też wyſtepki Bráćiey/gdyby śie iákie w ktorym ználázły/ z miłośćią karáne bydź máią.

O Poſtách.

POśćić bedźiećie ná káżdy dźień (wyiąwszy Niedźiele) od Podnieśienia Krzyżá świetego/áż do dniá Zmartwychwſtánia Páńſkiego; chybá żeby chorobá/ábo ſłáboſć ciáłá/ ábo insza słuszna przyczyná/poſtu záchowáć nie rádźiłá; ábowiem potrzebá práwu nie podległá.

O nieiedzeniu mieſá.

MIeſá iádáć nie bedźiećie/chybá z potrzeby choroby/ábo ſłábośći. A iż częſtokroć śie wam tráfiáć bedźie w drodze żebráć / ábyśćie dobrodźiciom przykrzy nie

 byli/

byli / mimo domy wáſze bedziecie mogli ieść Járzyny z mieſem wárzone. Lecz ná morzu mieſá ieść nie bronią.

Nápominánia.

A Iż żywot ludzki ná ziemi ieſt w pokuſách / y ći co pobożnie żyć chcą w Chryſtuśie / przenáſládowánie ćierpią : wáſz też nieprzyiaćiel ſzátan iáko roziádly lew krąży kogoby pożárl : iák napilniey ſie ſtáraycie / ábyśćie ná ſie przyoblekli zbroie Boſką / y ták mogli ſie mocno ſtáwić przećiw zdrádom nieprzyiaćielſkim. Opáſzćie ſie páſem czyſtośći. Serce wáſze vmacniayćie myślámi świetemi; ábowiem nápiſáno : Swieta myśl bedźie ćie bronilá. Wdźieyćie ná ſie páncerz ſpráwiedliwośći / ábyśćie cálym ſercem y duſzą / y wſzytkimi śilámi / Páná Bogá wáſzego milowáli / y bliźniego ſwego iáko ſámych śiebie. Mieyćie w reku záwſze tarczą wiáry / ktorąbyśćie mogli wſzyſtkie ſtrzaly ogniſte zgáſzáć nieprzyiaćielſkie ; bo bez wiáry niepodobna podobáć ſie Bogu. Ná glowe wdźieyćie ſzyſzak zbáwienny / ábyśćie od ſámego Zbáwićielá ſpodźiewáli ſie zbáwienia / ktory zbáwia lud ſwoy od grzechow ich. Miecz też duchowny / to ieſt ſlowo Boże / niech vſtáwnie

vſtáwnie trwa w vſtách wáſzych / y ſercách. A cokolwiek czynić bedźiećie / wſzytko czyńćie w imie Páńſkie.

O reczney robociе.

TRzebá ſie wam zábawiáć iáką reczną robotą / áby was ſzátan záwſze zábawnemi záſtawal / y żeby zá prożnowániem wáſzym weſzćia iákiego do duſz wáſzych nie znalazl. O tym maćie náuke zárowno y przyklad blogoſláwionego Páwlá Apoſtolá / ktorego vſtámi mowil Pan Chryſtus / y vczynil go Bog Káznodźieią / y Miſtrzem narodow / w wierze / y w prawdźie ; ktorego náſláduiąc / nie zbladźićie. Mowi on : W pracy y w vtrudzeniu robiąc / mieſzkalem miedzy wámi w nocy y we dnie / ábym byl kogo z was nie obćiążyl ; nie żebym byl nie miał mocy przelożeńſtwá nád wámi / ále ábym byl dal wam z śiebie przyklad do náſládowánia : y przeto bedąc z wámi vczylem / áby ten co robić nie chce / nie iadl. Slyſzalem bowiem / że miedzy wámi ſą niektorzy nieſpokoyni / ktorzy nic nierobią. Tákowych nápominam / y proſze w Pánie Jezuśie Chryſtuśie / áby robiąc w milczeniu iedli chleb ſwoy. To drogá świeta y dobra / chodźćieſz po niey.

O Mil-

O Milczeniu.

ZAleca Apoſtoł Milczenie/kiedy w nim robić roſkázuie; á iáko Prorok świádczy: Zapráwá w ſpráwiedliwośći ieſt milczenie. y ná drugim mieyſcu: W milczeniu y nádziei będźie potęgá wáſzá. Przeto poſtánawiamy/ábyśćie od końcá Kompléty milczenie záchowáli / áż do ſkończenia Prymy drugiego dniá. W inſze czáſy ácz nie będźie ták śćiſłe milczenie/iednák z wielką pilnośćią ſtrzedz ſię trzebá wielomowſtwá; ábowiem iáko nápiſano/y ſámo vczy doświádczenie: Wielomowność nie ieſt bez grzechu; y kto nie opátrzny ieſt w mowie/ nie vydźie wyſtępku. Tákże kto śiłá mowi/obráża duſzę ſwą. Pan też w Ewángeliey powiedźiał: Z káżdego prożnego słowá ktore ſię przemowi/liczbę z niego ludźie czynić będą w dźień ſądny. Niech tedy káżdy wáży słowá ſwoie/y munſztuk włoży ná vſtá ſwoie/by ſnadź nie vpadł/ y nie zgrzeſzył iezykiem/y vpadek iego nie zoſtał nieuleczonym áż do śmierći / ſtrzegąc z Prorokiem drog ſwoich / áby nie zgrzeſzył iezykiem ſwoim/y milczenie (w ktorym ieſt zapráwá ſpráwiedliwośći) pilnie y oſtrożnie záchowáć niech vśiłuie.

Nápo-

Nápomnienie Przeorá do Pokory.

A Ty Bráćie Brokárdźie/y ktożkolwiek po tobie Przeorem będźie obrány/ ono záwſze w pámięći mieyćie/y rzeczą ſámą pokázuyćie/czego w Ewángeliey Chryſtus náucza: Ktokolwiek z was będźie chćiał być Stárſzym / niech będźie ſługą wáſzym: y ktoby pierwſzym chćiał być / niech ſię ſtánie ſłużebnikiem.

Nápomnienie Bráćiey, áby Przeorá ſwego powazáli.

WY też Bráćia wſzyſcy/z wielką pokorą poważaycie Przeorá wáſzego / ráczey w nim Chryſtuſá vważáiąc/á niż czym go widźićie/ bo go on nád wámi poſtánowił. Y do Przełożonych Kośćielnych mowi: Kto was ſłucha / mnie ſłucha; á kto wámi gárdźi/mną gárdźi: ábyśćie ná ſąd nie przyſzli dla wzgárdy/ale ráczey zá wáſze poſłuſzeńſtwo żywot ſobie wieczny záſłużyli. Tochmy wam krotko nápiſáli/ſpoſob wam Zakonu wáſzego vſtáwiáiąc / wedle ktorego żyć będźiećie powinni. Lecz ieśli kto z was więcey co vczyni/ſam Pan / gdy ſię ná ſąd wroći/zápłáći iemu: bácznie iednák z dyſkrecyą/niech wſzyſtko ſię dźieie/ ktora ieſt miárą cnot wſzelákich.

Dan

Dan w Lugdunie we Fráncyey/Rok Páńſkiego 1248. Roku piątego Pápieſtwá Oycá świetego Innocencyuſzá Czwartego/pierwſzego dniá Wrześniá.

Zadnemu tedy człowiekowi ná świećie/ niechay ſię nie godźi przełamáć tego liſtu náſzego potwierdzenia/áni ſię mu nie vważną śmiáłośćią ſprzećiwiáć: á ieżeli kto będźie ſię tego ważył/niechay wie że gniew Bogá wſzechmogącego/y świętych Apoſtołow Piotrá y Páwłá/ná ſię záćiągnie.

Dan w Lugdunie we Fráncyey/pierwſzego dniá Wrześniá/Roku piątego Pápieſtwá náſzego.

IESVS, MARIA.

Br FERDYNAND á S. MARIA.

General Kármelitow Boſſych / Kongregácyey S. Eliaſzá.

Wielebnym Mátkom y Siostrom teyże Kongregácyey Błogosłáwieńſtwa Páńskiego.

PONieważ ná inſtáncyą Wieleb: Wáſzych / Konſtitucye miano znowu drukowáć / dla tego iż iuż dawnych nie zſtawáło; zdáło ſię Definitorium Náſzemu Generálnemu krotko do wiádomośći WW. WW. podáć/początek y poważność tych Konſtitucyi/żeby poznáne/y z więkſzą pilnośćią y poważeniem záchowáne były. Trzebá tedy wiedźieć/iż Konſtitucye ktore teraz WW. WW. máią/y w tey Kongregácyey chowáne były od Roku Páńſkiego/ Tyſiącnego/Pięćſetnego dźiewiędźieśiątego/dniá dwánaſtego Grudniá/iáko iedno

z Hiszpániey do Genuey/cztery Mátki dla fundowánia pierwszego Klasztoru tegoż Zakonu w pomienionym mieśćie przyszły/ są też/ktore S. TERESA Mátká Nászá złożyłá/podáłá/y sámá od początku záraz tey pierwotney Obserwáncyey záchowáłá; ktore iednák zá wolą y sporządzeniem S. Mátki/nie były podáne Zakonnicom imieniem iey/y iákoby od niey złożone/y nápisáne/ ná pierwszey Kápitule tegoż Zakonu/ ktora sie w Alkáli odpráwowáłá dniá szostego Márcá/Roku Páńskiego 1581. ále imieniem teyże Kápituły: á to dla pokory S. Mátki Nászey (ktora ná ten czás iészcze żyłá) y że sie iey zdáło/iż podáne od Kápituły/miáły mieć większą wagę/y z poszánowániem większym/tákże pilnośćią/ záchowáne być miáły: przeto táż Kápitułá/władzą Stolice Apostolskiey/te Konstitucye potwierdziłá.

A że są złożone/ y záchowáne od sámeyże S. Mátki/to mowią/ y twierdzą/ naprzod W. O. Fránćiszek Rybera Zakonu Jezuickiego/człowiek świątobliwośći y náuki wielkiey/ktory przez czás niemáły będąc iey Spowiednikiem/dobrze wiedział spráwy y zamysły iey wszytkie/ták że żywot iey nápisał/gdźie w wtorey księdze/w Rozdziale

dziale 2. §. 3. wyráźnie toż pisze/ y twierdzi/ y ná potwierdzenie tego przywodzi/iáko S. Mátká Nászá uczyniłá to mocą iedney Bulle Papieskiey Piusá Czwartego/ dniá 17. Lipcá/ Roku P. 1565. wydáney/ szesnastą lat przedtym niżeli ie pomieniona Kápitułá podáłá/ y od tegoż Papieżá Piusá Czwartego záraz były potwierdzone.

Potym Roku Páńskiego 1585. dniá 10. Páździerniká/ potwierdzone były tákże władzą Apostolską/ od Przenawieleb: Cezárego Specyáná Legatá Papieskiego w Hiszpániey/ świętey Pámięci Syxtá Piątego ktory osobliwą wzmiánkę czyniąc/ y kłádąc wszytkie Rozdziały/ktore sie w tych Constytucyách záwieráią/ támże mowi te słowá: *Te Constytucye są złożone od S. Mátki Teresy.* Potym Roku P. 1590. dniá 5. Lipcá/ w dziewięć lat po śmierći S. Mátki/ są potwierdzone od Syxtá Piątego/ w Bulle szczegulney; gdźie wspomina/ iż też Constytucye uczynione/ y nápisáne były od Swiętey Mátki *Teresy*, y iáko tákie potwierdzą.

Toż twierdzi Przewieleb: Dydák Iapesius Biskup Tárásonenski/ Philippá Wtorego Krolá Hiszpáńskiego/y S. Mátki Ná-

szey Spowiednik/ w kśiążce wtorey/ ktorą nápisał o iey żywoćie/ w Rozdź: 37. §. 3. gdźie pisze/ iż te Constitucye nápisáłá/ y złożyłá/ sámáż S. Mátká / w te słowá: *Kiedy záłożyłá napierwszy Klasztor swoiey Reformácyey, ktory był S. Iozephá w Awiley, zá wizerunky sposob żyćia swego, tákże Klasztoru, obráłá sobie Regułę Pierwotną Naświętszey Pánny Maryey z Gory Kármelu: á do tego przydáłá niektore Constitucye, ábo Obserwáncye, ták w tym co do życia, odźienia, y Choru należy; iáko też w inszych rzeczách Zakonnych, ktore áppробowáł Biskup z Awile, ktoremu ná ten czás był podległy przerzeczony Klasztor; y według tych Vstaw spráwowáć śię, nie tylko Klasztor ten napierwszy Mniszek, ale y inne wszystkie, ktorekolwiek S. Mátká fundowáłá.* Potym Roku P. 1581. (ktorego śię odpráwowáłá pierwsza Kápituła Nászego Zakonu/ ná ktorey złożone były / y władzą Apostolską potwierdzone / Constitucye dla Oycow) tąż władzą tákże potwierdzone były Constitucye te / ktore S. Mátká Násza złożyłá byłá / y sporządźiłá dla swoich Corek: też potym Syxt Piąty / iáko śię wyżey powiedźiáło/ Roku P. 1590. potwierdźił. A nákoniec Grzegorz Czternasty/ Roku 1591 dniá 21. Kwietniá. A nie tylko o tym ten powa-

ważny Autor / Biskup Táráśoneński świádczy/ iż S. Mátká vczyniłá pomienione Constitucye; ále też w tymże Rozdź: 37 ná początku pokázuie / iż ie złożyłá/ y nápisáłá z świátłem y mądrośćią niebieską/ y że máią coś więcey niż ludzkiego: y że Constitucye te ktore podáłá swoim Zakonnicom / nie są źiemskie/ ále bez wątpienia są náuką obiáwioną od Páná Bogá/ y niebieskie czeº szeroko dosyć y skutecznie dowodźi.

Máią tedy WW. WW. te Constitucye trzymáć/ szánowáć/ záchowywáć / y w wielkim poważeniu mieć/ iáko Vstáwy y Reguły od sámego Máiestatu Boskiego / przez S. Mátkę Nászę podáne; ták iáko Zakon stáry przez Moyzeszá ludowi Izráelskiemu podány był: nie dopuszczáiąc nigdy namnieyszego przestępstwá y reláxácyey w nich / ábo odmiány; ále trzymáiąc ie mocno/ iáko rzeczy święte / y iáko Ewángelią / z ktorych Máiestat Boski ma wáże sumnienia sądźić; y ták rozumieycie/ iż te Constitucye dla was są oną Kśięgą/ o ktorey mamy w Prozie przy Mszey zá Vmárłych: Liber scriptus proferetur, in quo totum continetur, vnde mundus iudicetur. Według ktorey Kśięgi maćie ráchunek oddáć.

Dwie rzeczy mi ieszcze zostáią / ktore mam do wiádomośći / dla większego pokoiu y instrukcyey / WW. WW. podáć. Pierwsza iest / iż kiedy S. Mátká Nászá / w Constitucyách / y ná rożnych mieyscách Ksiąg swoich / ktore nápisáłá / mowi: że chce áby Zakonnice miáły wielu Spowiednikow / y żeby Przeorysse te moc miáły záżywáć Spowiednikow tegoż Zakonu / y inszych: nie rozumiáłá / áby mogły przyzwáć / y spowiedáć śie Spowiednikom od Biskupow nie ápprobowánym / iáko niektore chćiáły rozumieć / á bez fundámentu; ábowiem nigdy nie byłá tá myśl y wola S. Mátki Nászey. A ia sam z wielką pilnośćią wywiádowałem śie v Mátki Anny od S. Bártłomieiá (wizytuiąc iey Klasztor w Antwerpie) pytáiąc iey / ieżeli kiedy od S. Mátki słyszáłá to / ábo temu co podobnego: odpowiedźiáłá mi twierdząc / iż nigdy to y w myśli S. Mátki Nászey nie postáło / ále iż to rozumiáłá o Spowiednikách approbowánych / á ná to od Stárszych y Przełożonych wysádzonych: y owszem iż S. Mátká nigdy nie záżywáłá Spowiednikow / ktorzyby nie byli wielce vczeni / y wielkich cnot / á bárzo dostátecznie od Ordynáryuszow ápprobowáni / á to z dozwoleniem / ktore od

Oycá

Oycá Prowincyáłá / ábo Wikáryuszá Generálnego / ná to miáłá / żeby mogłá dla spowiedźi y kazań záwołáć / ktorego oná chćiáłá; iáko potym też licencyą y insze Przeorysse miáły.

Druga rzecz iest / iż tá łáská y wolność S. Mátce Nászey / y inszym pozwolona / záżywáć Spowiednikow ápprobowánych / ktorych / y kiedy śie im podobáło / zá czásu iey práktykowano / potym S. Mátce nie zdáłá śie bydź słuszna y pożyteczna / y ták twierdźiłá przed Mátką Anną od S. Bártłomieiá / iż doświádczenie ią náuczyło / że tá wolność Zakonnicom záżywáć wielu Spowiednikow dána; choćiaż zá dozwoleniem / iáko czyniły / Przełożonych / nie byłá dobra / áni śie iey podobáłá / y że kiedyby śie byłá zrázu postrzegłá / nigdyby byłá ná to nie przypádłá / przywodząc wiele niesłuszności; nákoniec / że to wiecey żadnym sposobem nie miáło śie dźiać; ponieważ tá wolność byłá przećiwko pospolitemu Kośćiołá S. Rzymskiego zwyczáiowi / y wszyscy pospolićie mieli to sobie zá reláxácyą / y zepsowánie Klasztorow / y Zakonnic. A Papież Grzegorz Czternasty / Roku P. 1591. dniá 25. Kwietniá / proprio motu, kiedy ná prosbę Krolá Hiszpáńskiego / Philippá

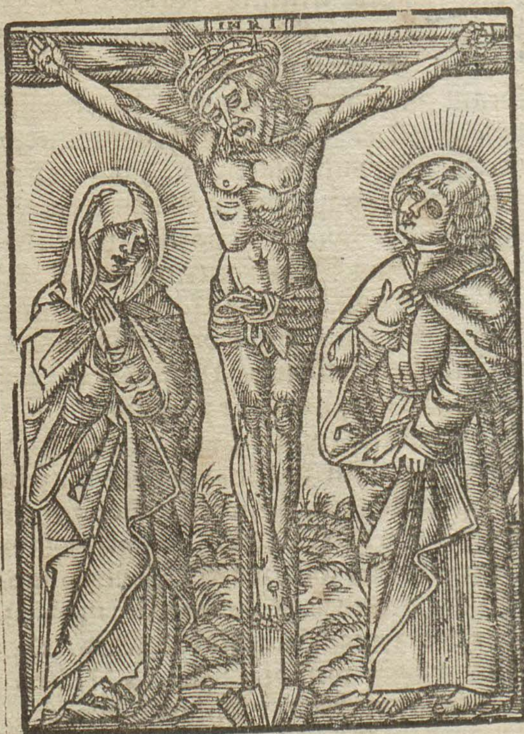
 Wto-

Wtorego / potwierdzał te Conſtitucye / zniosł precz złe rozumienie / dekláruiąc / żeby nápotym tey licencyey więcey nie záżywano; wyrzuciwszy z Conſtitucyey te słowá / ktore (zá nie dobrym wykłádem) mogły były dáć okázyą do pomyślenia o tey reláxácyey / ktora ieſt wszyſtkiego złego początkiem.

Gdyż tedy miano teraz znowu te Conſtitucye drukowáć / dla tego / iż drukowánych (iáko ſie wyżey námieniło) nie ſtáwáło; zdáłá ſie rzecz potrzebna / niektore máłe rzeczy popráwić / ktore lubo to dla przełożenia y podánia tych rzeczy nie iáſnego / iáko ná początku pierwszego Rozdziału obaczyć może; lubo omyłką Drukárzá wtrącone były: iáko to / żeby śpiewano Jutrznią y Miſerere; lubo też niektorych dla nie dozoru nie doſtawáło / iáko o dzwonieniu ná Modlitwe wieczorną: ábo iż zá rozmnożeniem Congregácyey / byłyby bárzo ćieszkie; iáko ná przykład / ták wiele Officya zá vmárłych odpráwowáć. A choćiaż te rzeczy iáſne y potrzebne były / przećie iednák dla poważenia y poszánowánia / w ktorym mamy S. Mátkę Náſzę / y Conſtitucye iey / ábyſmy te máłe rzeczy mogli byli popráwić / przełożyliſmy to Naywyższemu Kośćiołá Rzymſkiego Biſkupowi VRBANOWI VIII. á iego Swiątobliwość zlećiłá Kárdynałowi Millini, Protektorowi Zakonu Náſzego; tákże drugim dwiemá Práłatom / Sekretarzom Bull Papieſkich / y ſpraw Zakonnych; żeby oni obaczywszy / przeyźrzeli ie. Ci te Conſtytucye przeczytawszy / vczynili relácyą / y vználi / że były rzeczy godne popráwy / y obiáśnienia. Zá czym Oćiec Swiety dał pozwolenie ná to; o czym mamy Dekret autentyczny w Archiuium Congregácyey Náſzey w Rzymie. Ták wielce ſobie iego świątobliwość poważáłá Conſtytutucye Wáſze / iż choćiaż ták máłe rzeczy miáły ſie popráwiáć / ſam chćiał widzieć / y zlećił ták zacnym Oſobom / á potym z tákim vważeniem / żeby były popráwione / pozwolił. Godna przeſtrogá / áby WW. WW. vmiáły te Conſtitucye wielce ſobie ważyć / y one z pilnośćią záchowywáć: ktore my wam nienáruszone dotrzymáć ſtáráć ſie będziemy / ábyſmy wszyſcy weſpoł z Swiętą Mátką Náſzą / nagrodę y zapłátę odnieść wieczną záſłużyli.

Amen.

Beati qui ambulant in lege

Domini.

S. Beata od S. fructuosa ora pro me.

CON-

CONSTITVCIE ZAKONNIC KARMELITANEK BOSSYCH

Pierwotney Obserwáncyey;

Zbżone przez S. Mátkę nászę Terese, *Przyięte, y podáne przez Oycá Prowincyałá, y Definitorow przerzeczonego Zakonu Kármelitow Bossych. ná Kápitule odpráwowáney w Alkáli* di Henares, *Roku Tyśiacnego pięćsetnego ośmdziesiatego pierwszego; popráwione, y ápprobowáne, przyczynione, y odmienione przez* Sixta V. *y poczęśćiteż przez* Grzegorza *XIV. Nawyższych Biskupow szczęśliwey pámięći.*

ROZDZIAŁ I.

O posłuszeństwie, y Obierániu Stárszych.

NAprzod postánawiamy / áby Zakonnice Congregácyey Kármelitánek Bossych pierwotney Regu-

ky były pod poſłuszeńſtwem Oycá Gene-
rałá Kármelitow Boſſych pierwotney
Reguły; y żeby pomieniony Oćiec Gene-
rał mogł ich wizytowáć / bądź przez ſię /
bądź przez Wizytatorá / ktorego náznå-
czy. A áby Prowincyałowie przerzeczo-
ney Congregácyey / káżdy w ſwoiey iuriſdi-
kcyey / poki trwa vrząd iego Prowincy-
álſtwá / rządźił / y ſporządzał Zakonnice
ſwoiey Prowincyey / w Duchownych / y
doczeſnych rzeczách; y żeby ie mogł ſtrofo-
wáć y kárác / vczyniwſzy Proces / ábo bez
niego (iáko mu ſię będźie zdáło według
ſpráwiedliwośći y ſłuszności) zá iákikol-
wiek wyſtępek / oprocz tego / ktory w Con-
ſtitucyách Bráćiey zowie ſię naćiężſzy: kto-
ry w tey mierze chcemy / áby ſię też śćiągał
do Zakonnic náſzego Zakonu / zniozſzy w
tym wſzytkie Conſtitucye Zakonnic / ktore
temu ſą przećiwne. Tá tedy naćiężſza wi-
ná / y inſze wſzyſtkie ſpráwy Congregácyey
ktore (według ſpoſobu ich Conſtitucij
máią bydź oſądzone przez Proces / odſyłá-
ne będą Oycu Generałowi / y Definitorom /
y od nich rozſtrzygnione przez wotá wſzy-
tkich / ábo większey częśći; iáko deklárowa-
no władzą Apoſtolſką w inſzych ſpráwách
teyże Congregácyey. A chociaż Zakonni-

ce /

ce / y ich Klaſztory / máią bydź rządzone y
wizytowáne od ſwoich Prowincyałow /
wedle okryślenia ſwoiey Prowincyey: ći
iednák Prowincyałowie / ze wſzytkimi in-
ſzymi Zakonnikámi / y Zakonnicámi prze-
rzeczoney Congregácyey / y inſze ſpráwy /
we wſzytkim niech będą podległe Kápitu-
le Generálney; y Oycu Generałowi / y De-
finitorom Generálnym.

Elekcye niech ſię odpráwuią przez gło-
ſy táiemne / według świętěg y powſzechne-
go Concilium Trydentſkiego: á odpráwi-
wſzy Elekcyą / kártki z nápiſánemi wotámi /
będą przy wſzytkich ſpalone / ták żeby żá-
dnym ſpoſobem nie były wiádome imioná
tych ktore wotowáły. Trzebá iednák wie-
dźieć / że w tákowey Elekcyey / nie ma vo
tum żadnego Przełożony rzeczonych Zá-
konnic / á dáleko mniey iego Socius: ácz-
kolwiek będźie mogł Przełożony miáno-
wáć / ábo przełożyć wſzytkiemu Konwen-
towi / trzy ábo cztery Zakonnice / coby z
nich obráły tę ktora ſię im zdáć będźie / ále
nie obowiązáć ich / áby koniecznie miáły
bydź powinne obráć iedne z nich; y owſzem
będźie wolno przerzeczonym Zakonnicom /
obráć ktorąkolwiek inſzą / ktora ſię im bę-
dźie zdáłá ſpoſobnieyſza. Potym będźie

mogł

mogł Przełożony (iáko osądzi zá rzecz słuszną) potwierdźić / ábo nieważną vczynić tę Elekcyą.

Ná odbieránie głosow od tych / ktore dla iákiey choroby nie będą mogły przystąpić/ áni przyść do kraty żelázney; náznáczy Prezydentká dwie Zakonnice / státeczne w leciech y obyczáiách/ ktoreby v żadney nie były podeyźrzáne/áby szły odbieráć wotá od chorych/ y przyniosły kártki/ ktore od nich wezmą / nie rozwiiáiąc ich/ áni odmieniáiąc (pod niebespieczeństwem nárußenia sumnienia swego) á skończywßy Elekcyą / kártki spalone będą przy wßytkich/ iáko sie wyżßey powiedziáło.

Przeoryße nie mogą bydź znowu w tychże Klaßtorách obráne/ w ktorych pierwey były Przeoryßámi / áni ná Podprzeoryße / áż po trzech leciech / iáko v Oycow postánowiono.

ROZDZIAŁ II

O przyimowániu Nowiciy, y Professyey ich, y o liczbie Zakonnic, ktora w káżdym Klaßtorze ma bydź.

PIlno bárzo niech tego przestrzegáią / áby te / ktore máią bydź przyięte/ były skłon-

skłonne do modlitwy/ y ktoreby miáły chęć do doskonáłośći Zakonney / á miłowáły wzgárdę świátá: ábowiem ieżeli nie będą oddalone od świátá w swoich áffektách/ nie będą mogły łátwie znośić powinnośći tego Zakonu; y lepiey iest to pierwey vwáżáć / nim będą przyięte/ á nizby ich potym miáły wyrzucáć. Nie máią bydź młodße nád śiedmnaśćie lat / zdrowe na ćiele / rostropne/ y sposobne do odpráwowánia Officium Páńskiego / y powinnośći do Choru należących.

A żadna nie będźie przypußczona do Professyey / ieśliże sie w roku Nowicyatu nie pokaże / y nie znaydą w niey wßytkie kondicye/ y przymioty/ktore wyćiąga Obserwáncya Zakonna: y ieśli nie będźie w niey czego z pomienionych rzeczy/ żadnym sposobem niech Professyey nie czyni/chybáby sie pokazáłá bydź ták známienitey cnoty/ y ták pożyteczna Klaßtorowi/ żeby dla niey nie miał sie wßczać iáki niepokoy w Klaßtorze rzeczonym. A ieśli do tegó wßytkiego co sie wyżey powiedźiálo / nie przyłączy sie powołánie Boże/ (ktoreby sie iásnie mogło poznáć z gorącego iey prágnienia) żadną miárą niech nie będźie przypußczona do Professyey. Lecz kiedy sie znaydą w

da w iedney wßytkie przerzeczone przymioty / chocby te ktore máią bydź przyiete nie miáły nic / coby mogly dáć Klaßtorowi / wzgledem iálmużny / dla tego nie máią bydź wyrzucone : (iáko sie do tąd zwykło czynić) z tą iednák kondycyą ; áby przerzeczony Klaßtor przez to nie został potrzebnieyßy / ále ráczey żeby sobie mógł nágrodzić to / czego mu z tey miáry nie dostáie / przez Jntraty / y iálmużny zwyczáyne. A kiedy Zakonnicá iuż przypußczona do Professyey / nie bedzie mogłá obiecánego posągu oddáć / ábo iey Rodzice bedą odmawiáć oddánia tegoż posągu / ták żeby go trzebá práwem dochodzić ; niech sie to odpráwuie z wßelką skromnością / y z iáką może bydź miernością / żeby ztąd nie vrosło iákie zgorßenie.

A niech ták dálece nie pátrzą ná wielkość posągu w przyimowániu Nowicyey / áby powoley nie wkrádlá sie iáka chciwość / ták żeby sie zdáło / iż máią wiekßy wzgląd ná dostátek iálmużny / ktorą wnoßą / niż ná cnoty tey ktorą przyimuią.

Niech tedy záwße przed oczymá máią vbostwo / ktore poślubiły / oglądáiąc sie ná nie we wßytkim / zá pewne trzymáiąc / że nie iálmużná żywić ich ma / ále wiárá y doskonáłość / nádzieiá także w sámym tylko Bogu położona. A niech bedzie często czytána tá Constitucya pomienionym Zakonnicom / y od nich záchowána z wielkim stárániem y pilnością.

Nie mogą Przełożeni żadney przyiąć do Hábitu / ábo Professyey / bez głosow wiekßey części Kápituły ; y żadnym sposobem nie mogą w pomienionych Klaßtorách przyimowáć iákieykolwiek Zakonnice inßego Zakonu / chocby byłá z tych / ktore trzymáią Regułe mitygowáną tegoż Zakonu Kármelitáńskiego. Conwierßki kiedy bedą przyimowáne / máią bydź dobrych sił / y prágnące służyć Pánu Bogu : ktore bedą przez ieden Rok w Klaßtorze bez Hábitu Zakonnego / áby sie ták mogło lepiey poznáć / ieśli są sposobne do znoßenia prác Klaßtornych ; á niech im nie dáią velum czarnego : lecz po skończeniu Roku cáłego / od dniá ktorego przieły Hábit / bedą przypußczone do Professyey ; á w żywności y w odzieniu niech ie opátruią z miłością / iáko y inße. Nápotym niech sie nie odpráwuie Professya w Locutorium, áni v kráty / ále w Kápitule przy sámych tylko Zakonnicách Konwentu : ma sie odpráwowáć Professya w ręku Przeoryssy / bez przytomności

ści Przełożonego iákiego. W przyimowániu Nowiciy/ ták do Hábitu / iáko y do Professyey/ chcemy/ żeby sie zgadzáły głosy táiemne większey częśći Kápituły/ ktore będą dawáć przez znáki białe y czarne / iáko będźie wyrozumiána y wypytána wola tey Nowicyey / przez Biskupá / ábo iego Wikáryusá / ábo przez kogokolwiek inszego od niego náznáczonego ; według Dekretow świętego y powszechnego Concilium Trydentskiego.

Nowicye mogą bydź náwiedzáne od swoich Rodźicow y powinnych/ ktorym to iest pozwolono / ták iáko y innym Professkom / iż ieśliby czuły iáką turbácyą / ábo vtrapienie/ lubo smutek/ mogło sie poznáć łatwiey; gdyż Zakonnice áni chcą / áni máią żadney trzymáć miedzy sobą poniewolnie/ iedno z wielką chęćią/ y z smákiem ich. A ták ieśliby niechćiáły trwáć w Zakonie/ niech im będźie wolno/ áby odkryły/ y oznáwiły komu należy wolą swoię.

Będą mogły Zakonnice wyniść ná fundowánie nowych Klasztorow pomienioney Kongregácyey z dozwoleniem Generałá / y Definitorow ; á po skończeniu fundácyey/ będą sie mogły do swoich pierwszych Klasztorow/ gdźie pierwey mieszkáły/

ły/ wroćić/ ieśli sie ták będźie zdáło O. Generałowi / y Definitorom.

A iż w sporządzeniu świętych Kanonow y Dekretow przerzeczonego Concilium Trydentskiego roskázuią / áby w káżdym Klasztorze pewna liczbá náznáczona byłá / ktora tám ma być/ według przemożnośći dochodow y iálmużn/ ktore będźie miał/ áby w tych Klasztorách z większym pokoiem / á z mnieyszym o rzeczách doczesnych stárániem / mogły żyć. Roskázuiemy / żeby w żadnym Klasztorze nie mogło być więcey nád dwádźieśćiá Zakonnic/ kłádąc miedzy nimi trzy Konwierski; chybáby snadź tráfiłá sie ktora osobliwey cnoty/ y gorącośći duchá: ktora iezeli od wszytkiey Kápituły (żadney nie wyimuiąc) będźie przez wotá táiemne approbowána / może być przyłączona do liczby ktora iest náznáczona; z tą kondycyą/ żeby nie byłá ćiężka Klasztorowi/ y żeby z sobą przyniosłá posag przystoyny / ktoryby dostátni był ná wychowánie iey zwyczáyne : á w żadnym Klasztorze niech nie będźie Zakonnic więcey nád dwádźieśćiá y iedne.

A kiedy sie tráfi dla iákiey słuszney przyczyny / y z dozwoleniem Stolice Apostolskiey/ że przeniesą Zakonnicę ktorą z iednego

go Klasztoru do drugiego/ ná przemieszkánie w nim vstáwiczne/ ábo przynamniey ná długi czás/ będzie mogł Klasztor z ktorego wyszłá/ ná iey mieysce insza przyiąć: żaden iednák Klasztor nie będzie mogł mieć Konwierszek więcey nád trzy.

Deklárujemy też/ że w Klasztorách/ ktore fundowáne będą z Jntratą/ poki nie będą miáły Jntraty dostáteczney ná wyżywienie przerzeczoney liczby dwudziestu y iedney; niema być/ áni więcey przyimowáć mogą nád czternaście Zakonnic / dokąd pomienione Klasztory nie będą większemi dochodámi opátrzone; chybáby przyięta byłá od Hábitu iáka Nowicya/ ktora z sobą wniosłá posag dostátni/ ná wychowánie większey Zakonnic liczby. A Przeoryssá nie może przećiwko temu nic czynić/ pod karániem złożenia z vrzędu.

W przyimowániu Nowiciy / niechay máią pilne oko ná ich zdrowie/ ná dowćip/ y ná rozsądek: y ieśli po sobie nádzieie pokázuią/ że będą mogły łátwie znośić prace Obserwáncyey Zakonney. Lecz iż po Professyey nie może sie rády dáć chorym/ y słábym/ bez wielkiey trudnośći; przeto w roku ich Nowicyatu/ niechay pilno tego vpátruią: á ieśliby sie nie zdáły być tákowe/

we/ żeby sie po nich mogło spodziewáć iákiego pomnożenia/ y pożytku Obserwáncyey Zákonney; niech do Professyey przypuszczone nie będą. W czym obćiążamy sumnienie Przeoryssy/ y Mistrzyni Nowiciy/ y innych Zakonnic Konwentu.

Nowicya ktorą raz wyrzucono z ktorego Klasztora nászey Kongregácyey/ nie będzie przyięta w żadnym inszym Klasztorze teyże Kongregácyey; chybáby to było z votum y zdániem wszystkich Zakonnic Konwentu z ktorego wyszłá/ y Klasztoru/ do ktorego chce wniść: á nigdy niechay nie będzie przypuszczona do Klasztoru/ w ktorym pierwey mieszkáłá.

O zámknieniu.

ROZDZIAŁ III.

NJe mogą być widziáne Zakonnice od iákieykolwiek osoby bez velum, chybá od ich Rodzicow/ ábo Rodzonych/ ábo w iákiey przygodzie/ kedyby sie zdáłá rzecz ták słuszna/ iáko w tych pomienionych/ zá iáką przyczyną potrzebną/ y przystoyną: á to tylko z tymi osobámi/ ktorymby to służyć mogło więcey ku pomocy w ćwiczeniách ich do modlitwy/ y ku poćiesze duchowney/

á niżeli ku ich rekreácyey iákiey : y to przy bytności przynamni iedney / ktoraby słuchałá/ábo y przy sámey Przeoryssy/ktoraby ią słyszeć mogłá.

Klucze od Locutorium, y kraty żeláżney/ od porty Klasztorney/ niech bedą w mocy Przeoryssy : á gdy bedźie miał wniść Spowiednik do Klasztoru / ábo Doktor / ábo Cyrulik/ábo insze osoby potrzebne;niechay záwsze z nimi wespoł idą pomienione Zakonnice Stársze láty onego Klasztoru/ ktore ná to máią bydź náznáczone. A kiedy ktora Siostrá chora bedźie sie miáłá spowiedáć / záwsze bedźie przy niey druga Zakonnicá/ ták blisko/ żeby mogłá widźieć Spowiednika/ nie słucháiąc tego co mowi ná spowiedźi: do ktorego Spowiedniká żadna Zakonnicá / krom chorey / nie bedźie mogłá mowić. Y ták gdy kto wnidźie do Klasztoru/ niech dáią znák dzwoneczkiem/ áby Siostry zrozumiáły / że w Klasztorze iest iáka osobá obca/ coby sie vchroniły.

Aby żadnym sposobem nie przytráfiło sie Zakonnicom wyniść z zámknienia Klasztornego/ według Dekretow świetego y powszechnego Concilium Trydentskiego / y Nawyższych Biskupow; á zwłaszczá szczesliwey pámieci Oycá ś. Piusá Piątego / (w Con-

(w Constitucyách / ktore vczynił o zámknieniu Zakonnic) zákázuie sie im/ y roskázuie ściśle / pod Censurámi/ y karániem / w Dekretách y Constitucyách przerzeczonych opisánym / żeby nie wychodźiły do Kośćiołá / áni do przyśionká Klasztornego ; dáleko mniey do przednieyszych drzwi tegoż Klasztoru / choćby to było dla zámykánia ich: ále niech máią iednego Zákrystyaná Kleryká / ábo Xiedzá / ábo iáką sługe / ktoraby mieszkáłá przed zámknieniem Klasztornym / coby zámykáli ze dworu kluczem / ták Kośćielne / iáko przyśionká / y Klasztorne drzwi.

Niech nie tráktuią/ áni stáránia máią Zakonnice o sprawách świeckich : chybáby sie zdáło / że tym może sie vżyć w iákich sprawách ciezkich / y trudnych/ frásunku y kłopotu tych / ktorzy ie ná sobie ponoszą. A ieśliby nie byłá nádźieiá tákiey pożytku/ niech co predzey kończą tákowe zabáwy : przystoyna bowiem rzecz bárzo/ żeby sie iáki pożytek odniosł/ á czás nádáremno nie trawił w náwiedzániách/ y konwersácyách Zakonnic. Niechay w tym bedźie bárzo ostrożna tá ktora słucha ; á kiedy postrzeże / że sie to nie záchowuie iáko przynależy / niech oznáymi Przeoryssy : á ieśli tego nie

vczyni / popada tákowez karánie iáko y tá/ ktora sie dopuszcza táki winy. Lecz to nie ma sie oznáymiáć Przeoryssy pierwey/áżby byłá raz ábo dwá wystepuiąca vpomniána: zá trzećim rázem (ieśli sie nie popráwi) bedzie przez dziewieć dni w carceres, á co trzeći dzień niech iey dáią w Refektarzu disciplinę; ábowiem śiłá ná tym należy Zakonowi / áby sie ták działo. Niechay iák nabárziey wystrzegáią sie długich rozmow/ z Rodzicámi/y powinnemi; bo krom tego/ że sie wpaiáią w serce/ y długo trwáią spráwy ich / niepodobna / gadáiąc długo z nimi / żeby sie nie przymieszáło co świeckiego.

Pospolićie bárzo rzadko gadáć będą z osobámi obcemi / y z swemi powinnemi/ by nabliższemi byli/ ieśli ich rozmowy nie będą o rzeczách Bozkich: á kiedy będą mowić z nimi/ niech sie odpráwuią iáko nakrocey. Niech tego bárzo przestrzegáią Przełożeni/ że Dekretá s. Concilium Trydentskiego / y Constitucye GRZEGORZA szczesliwey pámięci Trzynastego / zákázuią pod klątwą większą / latæ sententiæ, áby żadna osobá/iákichbykolwiek lat/ stanu y zacnośći byłá / chocby był Przełożony/ y Stárszy / nie wchodziłá do Klasztoru Zakonnic / ie-

śli

śli nie będzie przyczyny potrzebney/y gwałtowney; y zá dozwoleniem / ktoreby ná piśmie miał dáć Przełożony: stáráiąc sie/ áby postánowienie rzeczonego Concilium, y pomienione Constitucye doskonále były záchowáne; y niech nie máią zá rzecz potrzebną / y gwałtowną / iedno to sámo / czegoby osoby Klasztorne nie mogły spráwić bez pomocy obcych/ dla iákiey gwałtowney potrzeby / ábo dla iákiego niebespieczeństwá / ktoregoby sie obawiáły/ ábo dla opátrzenia pomienionego Konwentu; iáko są Mulárze / rzemieślnicy / y robotnicy potrzebni do budowánia/ y Doktor/ y Cyrulik / y inni tym podobni.

A iż osoby Zakonne zstały sie dziwowiskiem Bogu/ y Anyołom / y ludziom/ iáko mowi Apostoł; y żadna rzecz nie obráża bárziey oczu ludzkich / iáko łátwa konwersácya z Zakonnicámi/á dáleko więcey wchodzenie do Klasztorow bez potrzeby: przeto roskázuiemy / áby tego bárzo przestrzegano/ żeby żadnym sposobem nie chodzili Zakonnicy do Klasztorow pomienionych Zakonnic: y zákázuiemy tákże Przełożonym/ żeby nie wchodzili do miánowánych Klasztorow / chybáby dla rzeczy ták potrzebnych; ktoreby sie nie mogły odpráwić/ á-

bo tráktowáć w Locutorium, ábo v kráty. A ták dekláruiemy/ że ſie nie zámykáią miedzy tymi rzeczámi potrzebnemi Exhortácye/ nápominánia/ y rozmowy duchowne/ ktore odpráwią v kraty/ ábo w Locutorium: á korrekcye zá winy/ ktore máią bydź dáne ná wizycie/ niech będą w Locutorium; ábo poruczyć żeby tám w Klasztorze były dáne. A kiedy dla ſłuszney przyczyny potrzebá będzie wniść do zámkniema Konwentu/ ná ten czás niech ich Przełożony wizytuie/ máiąc z ſobą záwsze towárzyszá w leciech podeszłego/ y żywotá pobożnego/ ktoryby go nie odſtępował przez wszytek czás poki będzie w klasztorze: á żádnym ſpoſobem nie dopuści/ áby kto miał iść w Klasztorze/ ani przed Klasztorem w Locutorium, tym więcey ſám tego niech nie czyni.

Odbieráne tákże będą głoſy Elekcyey w miánowánym Locutorium, ábo v kraty/ wedle poſtánowienia przerzeczonego Concilium; y wszytká Elekcya ze wszyſtkim/ co przed nią/ y po niey idzie/ niech ták á nie ináczey będzie odpráwowána w Locutorium, bez wchodzenia do zámknienia Klasztornego.

Spowiednicy niech nigdy nie wchodzą

do Klasztorow/ chybáby dla ſłuchánia ſpowiedzi chorych/ ktore nie mogą przyść do zwyczáyney ſpowiednice/ (y to zá zdániem Doktorá/ ktoryby powiedział że tego ieſt gwałtowna potrzebá) y dla dánia im Naświetszego Sákrámentu/ y Oleiu Swiętego. A ieśliby po przyięciu Sákrámentow/ chora miáłá iákie ſumnienie w czym: będzie mogł wniść Spowiednik dla iey rozgrzeszenia / y porátowánia do dobrego ſkonánia.

Tákże ieśli ktora Zakonnicá będzie miáłá przedłużoną chorobę/ dla ktoreyby nie mogłá przyść do Locutorium, ábo ſpowiednice; będzie mogł Spowiednik (gdy go záwołáią) podczás wniść dla ſłuchánia iey ſpowiedzi/ choćby nie ná śmierć chorowáłá: ále niech nie wchodzi ináczey iedno w Komży / ábo w rokiecie y z ſtułą/ y máiąc záwsze przy ſobie dwie Zakonnice ná to náznáczone/ iáko ſie wyżey powiedziáło/ y niżey powie. A tákowy Spowiednik / ktory dla tych przyczyn wnidzie do zámknienia/ niech idzie / y wraca ſie proſto/ nie báwiąc ſie nigdzie: czego roſkázuiemy / áby Przeoryſſá / ábo Prezydentká/ przeſtrzegáłá / y áby ſie koniecznie ſtáráłá / żeby to z wielką pilnością záchowano.

A Zakonnic/ ktore poydą przy Spowiedniku / sumnienie obowiezuiemy/ áby go prostą drogą wiodły/ y żadną miárą z nim sie nie zátrzymawáły. Zákázuiemy tákże/ áby Zakonnice / ábo ich Przeorysse / ábo Przełożone/ żadnym sposobem nie przypuszczáły w swoich Klasztorách do Locutorium, do kolá/ ábo do kraty/ żadnego Brátá/ ábo Zakonniká/ choćby byli swego Zakonu/ ábo Congregácyey : áni im zezwaláły przychodzić do rozmowy/ bez licencyey Przełożonego pomienionych Zakonnic ; ktory ią tylko da dla słuszney y przystoyney przyczyny/ y ná pismie (ácżkolwiek będą mogły z nimi mowić czásow od tych Constituciy y od Kápituły Generálney pozwolonych pod karániem ciężkiey winy/ w ktorą wpádną ipso facto: á ciż Bráciá ktorzy sie inákszym sposobem ważyć będą iść tám/ ábo iákimkolwiek sposobem vczynią przeciw temu ; zá pierwszym y wtorym rázem/ niech głos actiuam y passiuam , (*to iest, nie mogą głosu dáć , áni ná nich może bydź dány*) y vrząd swoy trácą / á zá trzecim rázem niechay wiedzą/ że ipso facto, bez inszey deklárácyey/ wpádną we wszytkie karánia y Censury/ktore przez święte y powszechne Concilium Trydentskie / y przez Nawyższych

Bisku-

Biskupow wyżey miánowánych / w rożnych Constitucyách są náznáczone / przeciwko tym / ktorzy wchodzą w zámknienie Zakonnic ; y że słusznie będą karáni przez Loci Ordinarium inszym karániem / y też więzieniem.

ROZDZIAŁ IV.

O obiedzie , y rekreácyey,

ACz nie mogą mieć godziny pewney obiádu te / ktore niewiedzą kiedy będą miáły co ieść/ przecie iednák Zimie we dni postow od Kościołá postánowionych/ będą dzwonić ná obiad w puł godziny po 11. á w posty Zakonne o 11. á Lecie o 10. Lecz ieśli pierwey niżeli śiedą do stołu Pan Bog nátchnie ktorą Siostrę/ áby vczyniłá iákie vmartwienie/ niech ie czyni/ wprzod vprosiwszy dozwolenia / áby sie nie trácił on duch nabożeństwá / ktory z sobą przynosi wielki pożytek duszy ; ále to krotko odpráwiáć/ áby czytániu przeszkodá nie byłá. Oprocz godziny obiádu/ ábo wieczerzey / żádna niech nie ie / áni piie/ bez dozwoleniá Przeoryssy. Kiedy sie Siostry odpráwią z obiádem / ábo z wieczerzą ; Przeoryssá będzie im mogłá dáć licencyą / áby wszytkie

wespoł/

wespol/ abo iako sie iey lepiey bedzie zdało/ z soba mogły gadać: z taka kondicya/ aby mowiły o rzeczach vczćiwych/ y Zakonnym osobom przynależacych; á tym czásem beda sie swemi zwykłemi robotámi recznemi zábawiáć.

Zadnym sposobem nie dopuszczáć gry iákiey/ ábowiem Pan da im sposob/ ktorymby pobożnie/ y według duchá Zakonnego/ mogły sie w zaiem rekreowáć/ y vćieszyć: Jesli ták vczynia/ dobrze sie ten czás strawi. Pilnowáć máia/ áby sie iedná drugiey nie przykrzyłá/ ále żárty y słowá/ niechay beda z skromnośćia y diskrecya mowione.

Po godzinie rekreácyey/ ná ktorey wespoł máia bydź/ Lećie niech odpoczna przez godzine: á tá ktora spáć nie bedzie chćiáłá/ milczenie záchowáć powinná.

Zadna Zakonnicá niechay drugiey nie obłápia/ áni twarzy iey dotyka/ áni rak/ áni tez osobliwych przyiáźni mieć bedzie; ále niech sie wszytkie wzáiem miłuia/ iáko Pan nász Jezus Chrystus częstokroć to roskázował vczniom swoim/ á iż ich nie wielká liczbá/ łátwo to beda mogły vczynić/ stáráiac sie násládowáć Oblubieńcá swego/ ktory dla nas wszytkich żywot swoy wydał: ábowiem tá zobopolna y pospolita miłość

iedney

iedney z druga/ iest wielkiego pożytku/ y postepku źrzodłem.

ROZDZIAŁ V.

O Godzinách Kośćielnych, y o rzeczách Duchownych.

IVtrznia niechay odmawiáia o godzinie dźiewiatey w nocy/ y nie pierwey/ áni poźniey; áby ia skonczywszy/ nie opuszczáły ráchunku sumnienia czynić przez kwátere godziny/ vważáiac ná czym ten dźień strawiły.

Ná czynienie tego ráchunku/ zádzwonia we dzwonek/ á Przeoryssá roskaże Siostrze ktorey/ áby záraz przeczytáłá iezykiem zwyczáynym o táiemnicy/ o ktorey máia ná záiutrz rozmyśláć. A niech ták czás ten rozmierza/ ktory sie ma trawić w tym ráchunku/ áby o iedenastey godzinie/ mniey troche ábo wiecey/ dano znák dzwonkiem/ coby wszytkie Zakonnice spáć poszły/ y odpoczywáć. A ná ten czás poki ráchunek y czytánie trwa/ beda wszytkie pospołu w Chorze; y żadna niech nie wychodźi z niego po záczećiu Godzin/ nie wźiawszy pierwey licencyey.

Lećie beda wstáwáć o piatey/ á beda ná

Modli-

Modlitwie áż do ßostey; ále Zimie wstáwáć o ßostey / á ná Modlitwie bedą trwáć áż do śiodmey; ktorą skończywßy / niech mowią Godziny: á iesli sie będzie zdáło Przeoryśie / wßytkie rázem odmowią / ábo też zostáwią iedne ábo dwie z nich / ktoreby przed wielką Mßą odmowiły / ták żeby iuż były odpráwione wßystkie / pierwey niż sie Mßa zácznie. W Niedziele y inße Swietá / niech śpiewáią Nießpor / y Mßą: á w pierwße dni Wielkonocne / y Swiąteczne / y inße bárzo vroczyste / tákże będą mogły śpiewáć Jutrznią / y Laudes; á miánowićie w dzien chwalebny Jozephá świetego. A śpiewánie záwße będzie w tonie iednostáynym głosem / bez notmuzycznych: á oprocz świąt pomienionych / niech odpráwuią bez śpiewánia. Ná káżdy dzień niech sie iedná Mßa Konwentuálna odpráwia / ktorey słucháć máią wßystkie Siostry / ieśli to sposobnie będą mogły vczynić. Niech nie opußczáią dla lekkiey przyczyny do Choru przyść / á dokończywßy Godzin / káżda będzie odpráwowáć swoie powinność.

Lećie odpráwią Mßą o osmey / á Zimie o dziewiątey. Te / ktore będą miáły komunikowáć / zostáną troche w Chorze. A nieco

nieco przed obiádem zádzwonią we dzwonek / y znidą sie wßytkie ná rozbieránie sumnienia y defektow / ktore áż do oney godziny popełniły / y postánowią popráwić sie w ćieżßych defektách: co áby łácniey od Páná otrzymáły / wßytkie klecząc zmowią raz Pacierz / y krotko swoy ráchunek skończą.

Po obiedzie niech idą do Choru / recytuiąc Psalm Miserere mei, kończąc dziękczynienie / iáko w Ordinarium, ábo w Ceremoniarzu sporządzono: á po wieczerzy / ábo kolácyey / to záchowáią co támże nápisáno. Skoro druga po południu vderzy / niech mowią Nießpor / y czytáią / ták żeby ná czytániu / y ná Nießporze / nie trawiły wiecey czásu nád iedne godzinę / bądźby to był Nießpor vroczysty / bądź nie. W wieczor zás o piątey / śiedm godzin przed pułnocą / zádzwonią ná Modlitwę / ktorą máią czynić przez godzinę / iáko y poránu.

Ale sie to nie rozumie czásu Postu wielkieg / kiedy Nießpor w powßednie dni przed obiádem odpráwuią. Tych dni niech czytáią od wtorey áż do trzećiey / wßystke trawiąc godzinę ná czytániu świętym: á ieśliby miáły nabożeństwo przez tę godzinę trwáć ná modlitwie / vczynią to / coby sie

im

im zdáło więcey służyć do rekollekcyey / y postępku dusz swoich.

A iż wedle Reguły Zakonnice są obowiązáne do záchowánia milczenia/od końcá Kompléty/áż do skończenia Prymy drugiego dniá ; roskázuiemy áby Kompletá byłá odpráwowána przez cały rok po wieczerzy / ábo po Kolácyey/ żeby po skończeniu iey záchowano Silentium według Reguły y Konstytucyey.

ROZDZIAŁ XVI

O przyimowániu Naświetszego Sákrámentu, y o Kápellanie, y Spowiedniku.

POspolićie Zakonnice wszystkie máią przyimowáć Naświetszy Sakrament (ieżeli nie będą miáły słuszney przeszkody) w káżdą Niedzielę/ y Swiętá Páná nászego Jezusá Chrystusá / y iego Naświetszey Mátki Pánny MARYEY, ś. Albertá/ ś. Jozephá/ ś. Pátroná ktoregokolwiek Klasztoru / w Wielki Czwartek/ y w święto nachwálebnieysze Bożego Ciáłá; y w insze dni/w ktore będźie się zdáło Spowiednikowi/wedle nabożeństwá / y duchá Zakonnic/ ktore będą przystępowáły/ z dozwoleniem iednák Przeoryssé: bez ktorego pomienio-

mienione Zakonnice nie mogą kommunikowáć (oprocz dni wyżey miánowánych) choćby to było zdánie Spowiednikà. Lecz obowiezuiemy sumnienie Przeoryssy / áby żadney nie broniłá kommuniey świętey / bez słuszney przyczyny.

Zabiegáiąc molestyey / y distrákcyey Zakonnikow nászego Zakonu / w chodzeniu/y wrácániu się z Klasztorow Zakonnic dla odpráwowánia Mszey: roskázuiemy/ áby żaden Zakonnik/áni z ich Zakonu pierwotney Reguły Kármelitow Bossych / áni ktoregokolwiek inszego Zakonu / nie mogł być zá zwyczáynego Wikáryego/ábo Kápellaná/rzeczonych Klasztorow/postánowiony.

* Prowincyałowie niech obmyśláią dostátecznie Zakonnicom Spowiednikow zwyczáynych/ według sporzadzenia ś. Cócilium Trydentskiego/ zniozszy precz zgołá licencyą y moc/ktorą niegdy w tym miáłá Przeoryssá.

ROZDZIAŁ VII.

O záchowániu Vbostwá.

WSzytkie Zakonnice nászey Kongregácyey máią záwsze żyć z iálmużny/y

intraty. Ale w Konwentach/ ktore są fundowáne w miástach / y ná mieyscách wielkich/ gdzie pospolicie będą się mogły wyżywić/niech nie bárzo pátrzą ná roczne dochody. Lecz ná mieyscách/ gdzie z iálmużn sámych nie będą się mogły wyżywić/ stáráią się mieć w społeczności dostáteczną intratę. W inszych rzeczách nie będzie żadney rożności miedzy Klasztorámi/ ktore máią dochody/ á miedzy tymi ktore ich nie máią. Niech nie proszą iálmużny poki się bez niey będą mogły obeść/wprowádzáiąc zwyczáiu proszenia iey/ chybáby to było z wielkiey potrzeby:y owszem niech się żywić stáráią przez prace własnych rąk/ iáko czynił Apostoł Paweł święty/ábowiem Pan z opátrzności swoiey niebieskiey da czego potrzebá sługom swoim. Jeśli bowiem przestáwáć będą ná skromney żywności/á nie będą szukáć rzeczy zbytnich/nie będzie im mogło schodzić ná żadney rzeczy do żywności potrzebney : y ieśli że wszytkich sił swoich będą się stáráły służyć/y podobáć Pánu/on (ktory iest nászym Oycem niebieskim) opátrzy ich ták/że nie zeydzie ná zysku prac rąk ich / ktoremiby się mogły żywić.

Zadnym sposobem Zakonnice niech nie

máią

máią nic własnego/áni do vżywánia /bez dozwolenia Przeoryssé : áni się im dozwalá / żeby co tákiego miáły do iedzenia/álbo do odzienia; tym mniey áby miáły mieć skrzyneczki/ álbo szafeczki/ krom tych tylko ktore są potrzebne dla vrzędow Klasztornych / y owszem niech zgołá miedzy nimi wszystkie rzeczy będą spolne/ná czym wiele należy : ábowiem czárt vsiłuie y w námnieyszych rzeczách gwałcić doskonáłość vbostwá.

Niechże tedy pilno przestrzega Przeoryssá/áby iáko postrzeże/iż Siostrá ktora ma áffekt/y kocha się w iákiey rzeczy osobliwey/ bądźby to były Księgi/Cellá/ábo iákakolwiek insza rzecz/ záraz iey to odieła. Co postánawiamy / áby záchowywano z wielką surowością/ták w Klasztorách ktore máią intratę/iáko w tych ktore nie máią: y niechay to Przeoryssá ostrze wypełnia / á nie dopuszcza/ żeby się tákim sposobem miáłá łamáć tá Konstytucya. A ieśli się znaydzie że iey w czym nie záchowuią/ Przełożony surowie skarże Przeoryssé. Nie może też żadna Zakonnicá dáwáć/prosić/ áni przyimowáć żadney rzeczy (choćby to było od swoich własnych Rodzicow) bez dozwolenia Przeoryssé/ ktorey wszytko ma

 po-

pokázáć / cokolwiek przynioſą do Klaßtorá/álbo Sioſtrom/ choćby byłá iálmużná.

Ofiárę y iálmużnę/ktorą nabożni Chrześciánie Klaßtorowi dáwáć będą w pieniądzách/niech ią záraz ſchowáią do ſkrzynie/ktorabyſie zámykáłá trzemá kluczámi/chybá żeby nie przechodziłá więcey nád dziewięć / ábo dzieśięć ßkutow / ábowiem ná ten czás oddádzą iedney z tych / ktore ná ſchowánie ſą náznáczone/ Kluczniczkámi názwáne/tey ktorey ſie Przeoryśie będzie zdáło / á oná zás Száfárce Klaßtorney z nich vdzielać będzie/áby ie wydawáłá wedle roſkazánia Przeoryſſy; á ná káżdy wieczor/pierwey niż zádzwonią ná Silentium, Száfárká da doſtáteczny y oſobliwy ráchunek Przeoryśie y Klucznicy z tego co wydáłá/y záraz vczyniwßy wßytkiego ſummę/wpißą ią w księgi Klaßtorne/áby ná káżdy rok mogło ſie to pokázáć Przełożonemu.

ROZDZIAŁ VIII.

O Poſtách, y Odzieniu.

Będą pośćić od Podnieśienia Krzyżá świętego w Wrześniu / áż do dniá Zmartwychwſtánia Páńſkiego/krom Niedziel.

dziel. Mięſá niech nie iadáią/chybáby byłá tego potrzebá/y czáſow w Regule dopußczonych.

We dni poſtne od Kośćiołá świętego poſtánowione / y we wßytkie Piątki przez Rok/krom tych co ſą miedzy Wielkanocą/ y Swiątkámi; zákázuiemy w Refektarzu iáieć/y rzeczy mlecznych.

Będzie iednák mogłá Przeoryſſá w tym dyſpenſowáć z choremi/y z temi/ktore máią potrzebę iáką / ktorym ßkodzi ryb iedzenie; á ná ten czás/ktorym pozwolono ieść iáycá/ábo mleczne rzeczy/niech w Refektarzu nie iedzą/ábo więc ná ſtronie oſobno od inßych.

W odzieniu vżywáć będą Sioſtry ſukná grubego ćiemno ßárego/ábo ßárego dzikiego/ bez żadnego fárbowánia.

Habit będzie iáko może bydź naywężßy/ y niechay tákże ma wąſkie rękawy/nie ßerße ná początku niż ná końcu / bez fałdow; á wßytek Habit będzie rowno okrągły/nie dłużßy zá ſobą / niż przed ſobą/y coby áż do pięty doſtał.

Szkáplerz też niech będzie z tegoż ſukná/ ná cztery pálce wyżßy niż Habit.

Płáßcz do Choru będzie z tegoż ſukná białego/ rowny z Szkáplerzem; ná ktory

niechay sukná wychodźi iák namniey może być/wszeláki zbytek záwsze precz odćináiąc/ á potrzebie tylko dogadzáiąc.

Szkáplerz będą nośić ná zawićiu biá- łym / á te pomienione zawićia niech będą konopne/ábo lniáne grube bez tráfienia.

Tuniki spodnie / y chustki/ z sáie/ábo ze skotu być máią.

Obuwie ich będźie sándały konopne/ á dla vczćiwośći niech máią pończochy z płotná zgrzebnego/ ábo z iákiey inszey po- dobney grubey máteryey.

Wezgłowká tákże będą z sáie/á ieśli tego potrzebá będźie/z płotná.

W łożkách niech nie záżywáią mátera- cow /·ále miásto nich / niech máią wor sło- mą nátkány/ bo sámo doświádczenie tego náuczyło/że mogą ná tym przestáć y chore.

Nie máią vżywáć namiotkow/ áni in- szych rzeczy podobnych do łożek dla ozdo- by ; ále ieśliby tego potrzebá było / będą mogły záżyć zá dozwoleniem Przeorysse/ iákiey rogoży/ábo co podobnego/ná ksztáłt kobiercá z grubego sukná/ ábo z iákiey in- szey máteryey podley ceny.

Niech káżda ma swoie łożko osobne/ y niech nie śćielą kobiercy ná ziemi/ áni vży- wáią wezgłowek do śiedzenia/chybáby to było

było dla potrzeby Kośćielney/bo te rzeczy Zakonnicom nie przystoią.

Czyni sie tu wzmiánká osobliwa tego wszytkiego/gdyż te rzeczy są z vstáwy Za- konney/y ktore máią być záchowáne iáko tákie ; áby to w niepámieć nie zászło przez reláxácyą/co do obligácyey pomienionych vstaw Zakonnych należy : w odźieniu/ y w łożkách/ niech nie będźie żadnych pstroćin/ choćby było w namnieyszey rzeczy. Niech nie noszą podszytych rzeczy/ále ieśli ktora będźie chora/może mieć suknią z tákiegoż sukná iáko y Hábit.

Włosy máią mieć vstrzyżone/ áby dár- mo czásu nie trawiły ná czosániu ich : zwierćiádłá nigdy niech nie máią/áni żá- dney rzeczy wydworney/ ále we wszytkim doskonáłą wzgárdę·sámych śiebie.

ROZDZIAŁ IX.

O pracy, y robocie reczney.

NIech sie nie zábawiáią Siostry robo- támi wydwornymi/ále ich robotá bę- dźie prząść / y insze rzeczy/y roboty tym po- dobne / ktoreby nie były ták wydworne/ y subtelne/ żeby vmyśl miáły zátrudniáć / y od rozmyślánia o Pánu Bogu odrywáć:

rzeczy też od śrebrá y od złotá niechay nie robią.

Nie będą śie sprzeczáć o zapłáte od roboty/ále przyymą spokoynie co im od niey dádzą: á kiedy obaczą że im nie płácą co słuszna/niechay tákich robot zániechaią.

Nie trzebá nigdy zámierzáć Siostrom roboty/ále niech śie stára káżda ták robić/ coby też mogłá ná żywność y dla inszych zárobić.

Pomniąc ná to pilnie co roskázuie Regułá/ to iest/ że trzebá temu robić kto chce ieść; iáko czynił Apostoł Páwel święty/ prácuiąc własnemi rękomá: lecz ieżeliby podczás chćiáły Siostry dobrowolnie zámierzyć sobie robotę iáką ná dźień/ będą to mogły vczynić/ ále żadney pokuty niech im nie dáią/ieśli tego nie skończą.

ROZDZIAŁ X.

O Milczeniu, y vstąpieniu do Cell.

MIlczenie záchowáią od skończenia Komplety/áż do końcá Primy náзáiutrz/ y to z wielką pilnośćią: inszych czásow niech iedná z drugą nie mowi/ krom tych tylko / ktore máią vrzędy w rzeczách potrzebnych; á ná ten czás tylko Przeoryssá

ryssá da licencyą iedney z drugą mowić/ kiedy będźie rozumiáłá/ że z tey rozmowy miáłaby śie ktora z nich zápalić większą miłośćią ku Oblubieńcowi Chrystusowi: náprzykład/ieśliby miáły rozmáwiáć o miłośći Bożey/abo ieśliby ktorey tego potrzebá było / aboby pokuśę iáką miáłá / á ktora insza chćiáłáby z nią mowić dla poćiechy iey duchowney.

Ale to nie ma śie rozumieć o iednym tylko spytániu/abo odpowiedźi/ álbo o kilku słowách: to bowiem bez dozwolenia inszego będą mogły vczynić.

Ma przestrzegáć Przeoryssá/ áby tylko Duchowne/y approbowáne Kśiążki czytáne były/zwłaszczá Żywotow Oycow Swiętych: Męczeństwá Swiętych Męczennikow/y Żywoty inszych Swiętych: Dionyzyusza Kártuzyaná o czterech rzeczách ostátnich : Thomaszá de Kempis : ábo Jana Gersoná o Wzgárdźie świátá: Flos Sanctorum de Villegas : Kśięgi Oycá Ludwiká Gránátensá; to iest/Memoryał o Modlitwie; Przewodniká grzesznikow; Rozmyślánia Żywotá Páná Chrystusá; Tráktat o miłośći Bożey Kśięgi B. Piotrá Alkántary/ to iest/ o Modlitwie / y Rozmyślániu: Kśięgi O. Dydaká Stelle/

o Prozności świátá / y o Miłości Bożey: Oratorium Zakonnikow / Antoniego z Gwewáry Biskupá z Mondognety. Kśiąszki Jana z Awille: to iest Kśiąszki/ktory Tytuł iest / Audi filia, y iego listy: Kśiąszke O. Ludwiká z Leonu / ktora ma Tytuł/ Jmioná Chrystusowe; y insze Kśiąszki Duchowne: bo takowe czytánie nie mniey potrzebne iest do podpory dusze/iáko pokarm dla pośiłku ćiáłá.

Przez wszytek czás/ktorego pomienione Siostry w społeczności / ábo w vrzedách swoich zábawne nie będą/ káżda w swoiey Celli/ ábo Kápliczce/ktorą iey Przeorysá náznáczy/niech osobno będźie/ zábawiáiąc się ná tym mieyscu pokoiu swego/y rekollekcyey robotą iáką ręczną / okrom dni Swietych; á w tym będźie záchowáłá to co Regulá roskázuie / áby káżda zosobna byłá. Zadna Zakonnicá nie może wniść do Celle drugiey / bez dozwolenia Przeoryssé.

W żadnym Klasztorze nie będźie gmáchu/ábo sale/ná ktorąby się dla roboty wespoł schodźić miáły/áby się im wespoł będącym/ nie dáłá okkázya do przełamánia Milczenia.

ROZDZIAŁ XI.

O Pokorze, y Pokucie.

NAznáczenie vmiatánia od Przeoryssé pocznie/áby we wszytkim dáłá z śiebie przykład dobry.

Niech tego pilnie vpátruią/áby te/ktore będą miáły stáránie o Promptuáryey/ ábo o Szpiżárniey/opátrowáły Zakonnice z miłośćią/ ták w potrzebách do iedzenia/iáko y w czym inszym.

Nie máią dogadzáć lepiey/áni wydworniey Przeoryśie/áni inszey Zakonnicy z stárszych niż inszym/ále iednáko wszytkim iáko Regulá roskázuie: tylko máiąc wzgląd ná potrzebę/y ná látá/á pierwey ná potrzebę niż ná látá; ábowiem częstokroć tá ktora iest stársza/ mnieysza ma potrzebę; á niech to od wszytkich pospolićie z wielką pilnośćią będźie záchowano/bo ták przystoi dla wielu przyczyn.

Ani Przeoryssy / áni inszey Zakonnicy / niech nie przydáią w náżywániu prerogátywy iákiey/co podczás rácząc się zwykli czynić; náprzykład/Mośćiwa Pánno/ábo tym podobne: lecz się wzáiem miánuiąc słowy pokornemi. Przeoryssé /y Podprzeorysse/

oryſſe/ y te ktora Przeoryſſą byłá/ niech
Mátką názywáią/ mowiąc: Wáſzá Wie-
lebność / á inſze Zakonnice Sioſtrámi/ y
Wáſzá miłość/ *(w náſzym Polſkim iezyku może
ſie mowić Wm ták do Mátek, iáko y do Sioſtr.)*

Domu niech wydwornie nie buduią /
oprocz Kośćiołá/ y cokolwiek drewniáne-
go w nim ma być/ będźie grubo robione:
tenże dom niech będźie ſkromny/ y mieſzká-
nia niſkie / ták żeby ſie wygadzáło potrze-
bie / á nie zbytkowi: mury będą iák będźie
mogło być namocnieyſze/ y mur koło zám-
knienia wyſoki / á ma mieć wewnątrz plác
dla poſtáwienia Eremitarzow/ do ktorych-
by mogły Sioſtry vſtąpić dla rozmyślá-
nia/ przykłádem Oycow świętych.

Niech ſie żadna nie waży drugiey ſtro-
fowáć z niedoſkonáłośći/ chybáby ćięſzkość
wyſtępku tego wyćiągáłá/ á ná ten czás ſá-
má w oſobnośći vpomni z miłośćią tę/
ktora wyſtąpiłá: á iezeli trzykroć nápo-
mniona/ nie będźie ſie ſtáráłá popráwić;
niechay to powie Przeoryśie/ á nie inſzey
Sioſtrze. A iż ſą Zelatorki/ ktore vpátruią
winy y wyſtępki inſzych/ niechay ſie wto nie
wdawáią / ále niech to miáią co obaczą/
á pilnuią/ żeby ſwoie własne wyſtępki / y
defekty/ nápráwiáły.

Jeśli

Jeśli ktora Zakonnicá wyſtąpi w od-
práwowániu vrzędow/ ktore iey ſą poru-
czone/ niech iey záraz nie ſtrofuią/ nie przy-
pátruiąc ſie dáley/ chybá żeby ſie co ćięſzkie-
go tráfiło; ná ten czás bowiem powinne
będą tákowe winy oznaymić / ſpoſobem
wyżey pomienionym.

Niech ſie bárzo ſtrzegą Sioſtry / áby ſie
nie wymawiáły / chybá gdyby tego byłá
potrzebá tym bowiem ſpoſobem wielki po-
ſtępek vczynią w pokorze.

Vmártwienia ábo pokuty / ktore máią
dáć zá winy/ niech będą ćięſzſze/ ábo lżeyſze;
wedle tego co vſtáwiono w Regule/ y iáko
ſie niżey pokaże.

We wſzytkich tych rzeczách/ może ſobie
Przeoryſſá / według zdánia ſwego / y we-
dług ſłuſzności poſtąpić/ y dyſponowáć z
baczeniem/ y miłośćią: á niech nie obowię-
zuie do wypełnienia pomienionego kará-
nia/ ábo pokuty/ tylko pod karániem po-
wierzchownym.

Będą czynić Dyſcypline Sioſtry ſpołe-
cznie/ zá rozmnożenie świętey wiáry Ká-
tholickiey/ y zá ſzcześliwe powodzenie świę-
tego Kośćiołá Rzymſkiego / zá zdrowie
y ſzcześliwe powodzenie Krolá Kátholi-
ckiego Hiſzpáńſkiego Philippá/ y iego ná-
ſtępcow;

ſtepcow; zá dobrodźieie/y zá duße w Czyśćcu bedące / zá vtrapione / y poimáne/ y zá tych co ſą w grzechu śmiertelnym. Bedźie trwáć dyſcypliná/poki mowią Pſálm: Miſerere mei DEVS, y inße Orácye zá rzeczy wyżey pomienione / y zá Kośćioł Boży: káżdego Piątku przez rok/máią czynić te dyſcypline w Chorze po Iutrzniey: á żadna Siostrá nie może czynić dyſcypliny niezwyczáyney/áni oſobliwey pokuty / bez licencyey Przeoryſſy.

ROZDZIAŁ XII.

O Chorych.

O Chorych niech máią ſtáránie z wielką miłośćią/y litowániem/y ze wßelką łáſkáwośćią/ według vboſtwá náßego; á niech chwalą Páná Bogá/gdy będą mieć doſtátek potrzeb/ieśli záś im nie będźie doſtáwáć w chorobie iákiey rzeczy/z tych ktorymi bogáći ludźie opływáią/dla tego nie máią ſie ſmućić: ábowiem gdy wſtępuią do Zakonu/tego ſie máią pewnie ſpodźiewáć: bo być prawdźiwie vbogimi/ná tym záwiſło / áby im nie doſtawáło rzeczy potrzebnych / kiedy ich ieſt nawiękßa potrzebá.

Niech

Niech ſie o to pilnie ſtára Przeoryſſá/ áby ráczey zdrowym nie doſtawáło rzeczy potrzebnych/ niżby miáło ſchodźić ná wyſłudze chorym/ktore máią náwiedzáć/y ćießyć inße Siostry.

Infirmárka będzie poſtánowiona tá / ktoraby miáłá więkßą miłość ná odpráwowánie tego vrzędu. Chore niech ſie ſtáráią ná ten czás pokázáć doſkonáłość/ktorey będąc zdrowe nábyły/ ćierpliwie znoßąc choroby/ nie bárzo moleſtuiąc/áni ſie vprzykrzáiąc inßym/ kiedy ták dálece chorobá nie dolega: á Infirmárce poſłußne będą/áby ták z choroby ſwoiey pożytek odnioſły/ y z zyſkiem iákim z niey powſtáły/ y inße Siostry przykłádem ſwym budowáły.

Czáſu choroby mogą vżywáć prześćieradł y podußek płoćiennych / y ná łożkách materacow / á niech ochędożnie y z miłośćią im wyſługuią. Żadna Siostrá nie ma ſie vſkarżáć ná iedzenie/ ábo ná pićie/ áni ná to iáki ieſt pokarm/áni iák wiele/ áni iáko záprawiono; ále Przeoryſſá / ábo Száfárká / niech ſie ſtára / áby wßyſtko co im Pan Bog pośle / dobrze zgotowano/ áby ná tym mogły przeſtáć co im dádzą/ ponieważ nie máią nic inßego czymby ſie mogły żywić.

Siostry

Siostry będą powinne potrzeby powiedźieć Przeoryszy ktore máią / á Nowicye Mistrzyni / ták z strony odźienia / iáko y iedzenia / y ieśli będą potrzebowáły czeğ nád zwyczay / choćby tego nie byłá wielka potrzebá / polecáiąc to pierwey Pánu Bogu; ábowiem częstokroć nászá náturá więcey żąda / niżeli potrzebá / y podczás szátan vśiłuie z swoiey strony wzbudźić boiazn / áby nas odwiodł od postow y pokuty.

ROZDZIAŁ XIII.

O Vmárłych.

SAkrámentá niech dádzą tym ktore będą bliskie śmierći / według Ceremoniarzá Zakonu nászego: á zá vmárłe ktore w tymże Klasztorze skonáią / niech Officium, y obchod pogrzebowy / z iedną Wigilią / y Mszą śpiewáną Requiem, odpráwią: tákże odpráwią / gdźie to sposobnie bydź może / Msze ś. Grzegorzá; á ieśli to nie może bydź / vczynią iák nalepiey będźie mogło bydź. A wszystkie Siostry onego Klasztoru / zmowią zá nie iedno Officium Defunctorum.

Zá káżdego Zakonniká / ábo Zakonnice włásney Prowincyey / káżda Siostrá z osobná /

bná / odpráwi iedno Officium Defunctorum, ábo ie niech wszytkie pospołu w Chorze odmowią; á podobnali rzecz będźie / iedne Mszą zá káżdego z onych odśpiewáią.

ROZDZIAŁ XIV.

Nápominánia o tym, co powinne są czynić, ták Przeoryssá, iáko y insze Zakonnice, w swoich vrzędách.

Przeoryssá.

PRzeorysse vrząd iest / stáráć się / y pilnowáć / áby we wszytkim Regułá / y Constitucye były záchowáne / y bydź bárzo żárliwą / y czuyną około vczćiwośći / y zámknienia Klasztornego; y vpátrowáć iáko się odpráwuią vrzędy / y powinnośći / żeby opátrowano potrzeby / ták Duchowne iáko y doczesne / z miłośćią Máćierzyńską / ktorą niechay się stára ziednáć sobie posłuszeństwo swoich Corek.

Niech Przeoryssá náznácza Portulánkę / y Zákrystyankę / Zakonnice wierne / ktore będźie mogłá złożyć według swego vpodobánia / áby nie miáły okázyey przykłádáć sercá do vrzędow: y insze tákże wszystkie Vrzędniczki oná sámá postánowi / trom Pod-

przeorysśy/ y Klucznic/ ktore máią bydź obrane przez głosy táiemne: á te máią vmieć pisáć/ y ráchowáć/ dwie z nich przynamniey.

Podprzeorysśá.

VRząd Podprzeorysse iest/ rządźić w Chorze/ y záwiadowáć o nim/ áby Officium Páńskie odpráwione/ y odśpiewáne było według Ceremoniarzá/ z pauzą/ y rozdźielnie; w czym niechay będźie wielka pilność. Będźie prezydowáłá w niebytnośći Przeorysse/ ná mieyscu iey; á niech záwsze będźie obecna przy zgromádzeniu: y będźie strofowáłá niedbálstwá/ y defekty/ ieśli śię ktore tráfią/ ták w Chorze/ iáko y w Refektarzu/ gdy Przeorysse przytomney nie będźie.

Klucznice.

KLucznice máią ráchunek odbieráć od Száfárki ná káżdy Mieśiąc/ przy bytnośći Przeorysse.

Tychże też ma śię rádźić w rzeczách ważnieyszych Przeorysśá.

Niech máią skrzynię iedne/ ktoraby śię zámykáłá trzemá kluczámi/ dla chowánia Pism Kláśztornych/ y rzeczy; ktore śię im dádzą od obcych do schowánia: z ktorych kluczy ieden ma mieć Przeorysśá/ drugie dwá Klucznice Stárśze.

Zákrystyánká.

VRząd Zákrystyánki iest/ mieć stáránie o wszystkich rzeczách do Kośćiołá należących/ y stáráć śię/ áby Naświętszy Sákráment z wielką pilnośćią y ochędostwem chowány był.

Ma tákże stáránie mieć/ áby Śiostry porządkiem ná Spowiedź chodźiły; á niech nie dopuszcza żadney bez licencyey iśc do Spowiednice/ pod karániem ćięszkiey winy/ chybáby tá byłá/ ktora ná ten czás iest náznáczona do Spowiedźi.

O Száfárce, ábo o tey, ktora iest ná schowánie náznáczona, ktora też ma stáránie o Kole.

DO vrzędu Száfárki/ ábo tey ktora ma stáránie o Kole (co oboie ma bydź iedno) należy obmyśláć/ czego potrzebá kupić do Kláśztoru/ ieśli Pan Bog zdárzy/ że będźie zá co.

Niech ćicho gada v Kołá/ y przykłádem dobrym inszych: á niech śię stara záwiádowáć o potrzebách Śiostr z miłośćią.

Niech rachuie/ y spisuie co wydáłá/ y co wźiełá.

Nie ma śie sprzeczáć kiedy co kupuie/ ále raz ábo dwá podawszy/ niech ábo kupi/ ábo zániecha.

Nie ma dopuszczáć żadney Siestrze bez licencyey do Kołá przystąpić: á kiedy poydźie do Locutorium, ábo do Kraty/ záraz záwoła tey co ma słucháć/ áby przy niey obecna byłá.

Niech śie nikomu nie spráwia tego (co śie v Kołá/ ábo v Kraty dźiało) iedno sámey Przeoryszy.

Pod karániem tákże ćiężkiey winy/ niechay nie dáie listow nikomu/ ták z domowych/ iáko y obcych/ áż ie pierwey pokaże Przeoryszy/ ábo Przełożoney/ áby ie przeczytáłá.

Niech też niczego nie odpráwuie/ ták w Klasztorze/ iáko krom Klasztoru/ nie dawszy o tym pierwey Przeoryśie spráwy.

Zelatorká.

Zelatorki máią vpátrowáć niedoskonáłośći y winy/ ktore obaczą bydź popełnione/ y niech ie Przełożoney powiedzą/ y z iey roskazánia będą podczás iáwnie vpominać tych/ ktore śie ich dopuszczáią/ choć-

choćby Zelatorki były młodsze/ á inne stársze/ áby śie tym sposobem ćwiczyły w pokorze: á te ktore będą nápominane/ niech przećiwko temu nie mowią/ áni śie wymawiáią/ choćby niewinne były.

O Mistrzyni Nowicyi.

Mistrzyni Nowicyi niech będźie wielkiey rostropnośći/ bogomyślnośći/ y bárzo duchowna: niech bárzo często Nowicyom Constitucye czytá/ y będźie ich vczyć tego wszytkiego co máią czynić/ ták w Ceremoniách/ iáko w vmartwieniu ćiáłá y zmysłow. A niech pomieniona Mistrzyni więtsze stáránie ma o tym/ co do wnętrznych/ niż do zwierzchnych rzeczy należy/ codźień Nowicyi wypytuiąc/ iáki postępek w Modlitwie vczyniły/ y iáko sobie máią postępowáć około táiemnice/ o ktorey máią rozmyśláć/ y co zá pożytek z tego biorą.

Ma ich tákże vczyć iáko śie máią sprawowáć czásu poćiech/ ábo oschłośći duchownych/ y iáko śie máią stáráć sprzećiwiáć swoiey własney woley/ choć w rzeczách máłych/ y drobnych.

Pilno tego przestrzegáć będźie tá/ ktora ná sobie ma ten vrząd/ áby w czym niedbáłą niebyłá/ bo to iest przysposobiáć dusze/ w kto-

ktorychby Bog przemieszkiwał.

Niech sie obchodzi z Nowicyami łagodnie/ y z miłościa/ nie turbuiac sie áni dziwuiac ich niedoskonałościom/ y owszem ma sie stáráć powoli káżda vmártwiáć/ według sił duchownych/ ktore bedzie miałá do znoszenia mortyfikácyey: á niechay wie że wiecey należy ná nábyciu cnot wnetrznych/ á niżeli ná czynieniu wielkiey pokuty powierzchowney.

Niech tákże roskaże Przeoryssá niektorym Siostrom/ áby Mistrzyni pomienioney pomagáły vczyć czytáć Nowicly.

Kiedy Przeoryssá obaczy że nie máß żadney z Zakonnic sposobney ná ten vrząd Mistrzyni Nowicly/ sámá go niech odpráwuie/ ochotnie te praca ná sie biorac w rzeczy ták ważney/ y każe ktorey z Siostr w tym sobie pomagać.

Wszytkie Siostry raz ná Miesiac niech dáia spráwe Przeoryssy/ iákim sposobem/ y iáki postepek vczyniły w Rozmyslániu/ y iáko ie Wszechmocny y námiłosierniejszy Pan prowadzi/ y iáko sie z nimi dzieie; ábowiem Pan Bog da im oświecenie/ áby ieśli nie dobrze ida/ zá iego pomoca/ ná dobra droge były wprowádzone: to bowiem záchowáć iest ćwiczenie pokory/ y vmar-

martwienia/ y wielkiego postepku/ y może im bydź pożyteczno ná wiele inszych rzeczy.

Lecz to/ áby Nowicye dawáły spráwe Mistrzyni/ á insze Zakonnice Przeoryssy/ o Modlitwie/ y postepku z niey; niech sie ták rozumie/ y ták odpráwuie/ áby to ráczey pochodziło z dobrey woli onych/ ktore te spráwe máia dáwáć/ dla wielkiego pożytku duchownego/ ktory z tego odnioſa/ á niżeliby miáły bydź powinne to czynić z przymuszenia: á ták roskázuiemy Przeoryssy/ y Mistrzyni Nowicly/ żeby w tym nie bárzo nálegáły tym/ ktore pod swoia moca máia.

Ale ktore sa pod moca Stárszych/ niech wszytkie wiedza/ że ták to/ iáko insze wszytkie rzeczy/ ktore sie w tych Constitucyách zámykáia/ nie obowiezuia do grzechu/ iáko sie też niżey powie w Rozdziale 22.

Kiedy sie tráfi/ że Siostry: ktore vrzedy iákie máia/ dla zabaw w swoich vrzedách/ nie beda mogły przyść ná Modlitwe godziny zwyczáyney/ niech ia czynia w insza godzine/ ktoreyby były mniey zátrudnione: co sie ma rozumieć/ kiedy przez cała godzine/ abo przez wieksza iey cześć/ nie beda mogły bydź ná Rozmyslániu.

ROZDZIAŁ XV.

O Kápitule ná winy.

KApitulá ná winy niech śie odpráwuie rąz w tydźień / gdźie według Reguły występki Sióstr będą z wielką miłośćią karáne / od tey ktora będźie prezydowáłá w Kápitule / y ktoraby śie ná ten czás sposobnieyszą bydź zdáłá / y ná to śie zeszłá.

Skoro tedy dádzą znák / y zeydą śie wszytkie ná Kápitułę / ná skinienie Przeoryssę / ábo prezydentki / Siostrá / ktora ma powinność Lektorki / przeczyta cokolwiek z tych Constituciy / ábo Reguły / poczynáiąc ták: Iube Domina benedicere; á Prezydentká odpowie: Regularibus disciplinis nos instruere dignetur Magister cælestis, á wszytkie niech odpowiedzą: Amen. Ná ten czás ieśli śie będźie zdáło Prezydentce powiedźieć co dobrego / zgadzáiącego śie z Lekcyą / ábo z korrekcyą / ktorą ma czynić / pierwey niż pocznie mowić / rzecze: Benedicete; odpowiedzą: Dominus; á záraz niech śie prosternuią / y ták długo prosternowáne będą / áż im roskaże wstáć; potym podniozszy śie niech vśiędą. Skoro śie skończy Exortácya / y gdy znák da Prezydentká /

wstáną wszytkie ná wyznánie swoich win / á poczną wprzod Nowicye / po nich Konwierszki / á potym nástąpią Stársze: ále niech przychodzą po parze ná pośrzodek Kápituły / y niechay powiádáią przed Prezydentką ich winy / skoro pierwey precz wynidą (iáko śie karánie win ich odpráwi) Nowicye y Konwierszki / y insze ktore nie máią głosu / áni mieyscá. Gdy śie odpráwuie Kápitułá / niech Siostry nie gádáią / krom dwu przyczyn; to iest / powiádáiąc swoie winy / y Sióstr po prostu / ábo odpowiádáiąc ná to / o co będą pytáne od Prezydentki.

Niech śie wystrzega tá / ktora będźie oskárżona / skárżyć ná drugą dla sámego podeyźrzenia / ktoreby o niey miáłá: ieśliby vczyniłá przećiw temu / ma bydź karána tákim karániem / iákie miáłá mieć oná winná / w ktorey oskárżyłá. Toż niech śie záchowuie przećiwko tey / ktora będźie skárżyłá ná winną insżey / zá ktoraby iuż dosyć vczyniłá.

Aby śie defekty y występki iákokolwiek nie táiły / będą też mogły Siostry krom pomienioney Kápituły powiedźieć Przeoryśie / ábo Przełożonemu / coby widźiáły / ábo słyszáły.

Karána będźie tymże karániem tá / ktora

ra fałszywie w czym Siostrę oskárży/ będzie tákże powinna przywrócić iey sławę ile będzie mogłá.

Tá ktora będzie oskárżona/ niech zá się sámá nie odpowiáda./ chybáby iey roskazano; á ná ten czás rzecze wprzod z pokorą: Benedicite. A ieśli ktora co wymowi nie bárzo ćierpliwie/ niech ćiężey będźie skarána/ według diskrecyey tey ktora iest Prezydentká/ á karánie będźie odłożone do czásu/ áż ią pássya ominie.

Niech się wystrzegáią Siostry rozgłászáć/ ábo wyiáwiáć iákimkolwiek sposobem táiemnice ktoreykolwiek Kápituły.

Tych rzeczy ktore Prezydentká skarze/ ábo postánowi ná Kápitule/ żadna Zakonnicá niech nie wznawia krom teyże Kápituły/ iákoby szemrząc; ábowiem ztąd pochodzą niezgody/ y w Klasztorze niepokoy się czyni/ wszczynáią się fákcye/ y przywłaszczą się vrząd Przełożonych.

Niech Przeoryssá/ ábo Prezydentká/ karze winy z żárliwośćią miłośći/ y z prágnieniem spráwiedliwośći/ bez zmyślenia: o tych mowiąc/ ktore iásnie będą widźiáne/ ábo te ktore sáme Zakonnice wyznáią/ według tego co się niżey powie.

Będźie mogłá Prezydentká vlżyć/ ábo

skroćić karánie zásłużonego/ zá winy popełnione z vlomności/ nie ze złośći/ przynamniey zá pierwszym/ zá wtorym/ ieszcze y zá trzećim rázem.

Ale tym ktore naydźie iż ze złośći grzeszą/ ábo ze złego zwyczáiu/ ieśli występki iey Jurisdykcyey podległe będą/ niech przyczyni większe karánia/ ábo pokuty do pokut y karániom pierwszym/ ktorych niech nie będźie mogłá odpuśćić/ áni vlżyć/ bez dozwolenia Przełożonego iákiego.

Tym ktore máią w zwyczáiu/ często się dopuszczáć lekkich win/ karánia niech przyczyniáią/ á pospolićie wszytkim ktore grzeszą ze zwyczáiu/ przyczynią karánia/ ktore zá to zásłużyły.

Skoro wysłucháne/ y skaráne będą winy/ niech mowią Psalm/ Deus misereatur nostri, &c. z tym wszytkim co się w Ceremoniarzu opisuie/ tym sposobem.

Psal. Deus misereatur nostri, &c. Gloria Patri, &c. Sicut erat, &c.

Psal. Ad Dominum cùm tribularer, &c. Gloria Patri, &c. Sicut erat, &c.

Psal. Ad te leuaui oculos meos, &c. Glorie Patri, &c. Sicut erat, &c.

Rzecze Hebdomádárká: Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos à malo.
℣. Memento Congregationis tuæ.
℟. Quam possedisti ab initio.
℣. Saluas fac ancillas tuas.
℟. Deus meus sperantes in te.
℣. Ora pro nobis sancta Dei genitrix.
℟. Vt digni efficiamur promissionibus Christi.
℣. Domine exaudi orationem meam
℟. Et clamor meus ad te veniat.

OREMVS.

COncede nos famulas tuas, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosæ Beatæ MARIÆ semper Virginis intercessione à præsenti liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia.

ECclesiæ tuæ, quæsumus Domine, preces placatus admitte, vt destructis aduersitatibus, & erroribus vniuersis, secura tibi seruiat libertate.

OMnipotens sempiterne DEVS, qui facis mirabilia magna solus, prætende super ancillas tuas, & super Congregationes illis commissas, Spiritum gratiæ salutaris; & vt in veritate tibi placeant,

ceant, perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

A záraz zá vmárłe zmowia Psalm: De profundis clamaui ad te Domine. Requiem æternam dona eis Domine. Et lux perpetua luceat eis.
℣. A porta inferi.
℟. Erue Domine animas eorum.
℟. Requiescant in pace. ℟. Amen.
℣. Domine exaudi orationem meã.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

OREMVS.

ABsolue, quæsumus Domine, animas omnium famulorum, famularumque tuarum, benefactorum nostrorum, ab omni vinculo delictorum, vt in Resurrectionis gloria inter Sanctos, & Electos tuos, resuscitati respirent.

QVæsumus Domine, pro tua pietate, miserere animabus famularum tuarum; & à contagijs mortalitatis exutas, in æternæ saluationis partẽ restitue.

DEvs, cuius miseratione animæ fidelium requiescunt, famulis, & famulabus tuis, hîc, & vbique in Christo quiescentibus; da propitius veniam peccatorum,

rum, vt à cunctis reatibus absoluti, tecũ sine fine lætentur. Per eundem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

℣. Requiem æternam, &c.

℟. Et lux perpetua, &c.

℣. Requiescant in pace. ℟. Amen.

℣. Animæ omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace. ℟. Amen.

Skończywszy ták Kápitułe/ rzecze Prezydentká: Sit nomen Domini benedictum; á wszytkie odpowiedzą: Ex hoc nunc, & vsq; in sæculum, Amen.

ROZDZIAŁ XVI.

O Winie, ktora zowią Lekką.

5 WIna lekka iest/ ieśli ktora po dániu znáku / omieszka gotowáć sie/ áby przyszłá do Choru przystoynie / y porządnie.

Ieśli ktora wnidzie po záczęciu Godzin: ieśli źle bedzie czytáłá/ ábo śpiewáłá: ieśli zbłądzi/ á nieupokorzy sie/ ábo nie bedzie sie záraz prosternowáłá przed wszytkimi: ieśli nie przeyrzy pierwey lekcyey czásu náznáczonego / niż ią czytáć bedzie: ieśli ktora z niedbálstwá nie bedzie miáłá w Cho-

w Chorze Kśiąszki/ z ktorey ma odpráwowáć Godziny Kośćielne.

Ieśli sie ktora bedzie śmiáłá w Chorze/ ábo bedzie przyczyną żeby sie drugie śmiáły

Ieśli ktora pozno przyidzie ná Godziny/ ábo do roboty reczney.

Ieśli ktora lekce sobie bedzie ważyłá/ y nie bedzie záchowywáłá według przystoyności/ prostráciy/ ábo inklináciy/ y inszych ceremoniy.

Ieśli ktora nie ćicho bedzie sie záchowáłá w Chorze/ w Dormitarzu/ ábo w Celli/ ábo sie vprzykrzy inszym.

Ieśli ktora zámieszka przyść godziny pewney do Kápituły/ do Refektarzá/ ábo do roboty reczney.

Ieśli ktora bedzie mowiłá słowá prozne.

Ieśli ktora nie bedzie szánowáłá / złamie/ ábo zgubi iáką z rzeczy należących do posługi/ y vżywánia Klasztornego.

Ieśli ktora bedzie iádłá / ábo piłá/ bez licencyey.

Tym ktore sie dádzą winnemi tych/ ábo tym podobnych wystepkow/ niech náznácza / y dádzą zá pokute modlitwe/ ábo modlitwy/ według sposobu win/ álbo iáki vczynek pokorny / ábo milczenie osobliwe/

zá złamánie Milczenia Zakonnego / ábo wstrzymánie śie od iákiego pokármu/ábo refekcyey / álbo też ktorego cáłego obiádu.

ROZDZIAŁ XVII.

O śrzedniey Winie.

SRzednia winá iest / ieśliby ktora nie przyszłá do Choru po zmowieniu pierwszego Psálmu ; á kiedy ták nie rychło przyidźie/ będźie śię prosternowáłá ná źiemi / y ták będźie trwáłá/áż Przeoryssá/ábo Prezydentká/roskaże iey wstáć.

Ieśli ktora będźie śię ważyłá śpiewáć/ ábo czytáć/ nád sposob zwyczáyny.

✝ Ieśli ktora pokaże lekkość vmysłu/nie máiąc áttencyey w Officium Páńskim / podnosząc oczy.)

Ieśli ktora w máłym poszánowániu będźie miáłá ápparáty do ołtarzá należące.

✝ Ieśli ktora nie przyidźie ná Kápitułę/ do roboty/y ná Exortácyą : y ieśli śię nie znaydźie obecna przy iedzeniu w społeczności.9

Ieśli ktora vmyślnie zániedba vczynić tego/co roskázuią wszytkim pospołu.)

Ieśli śię ktora naydźie być niedbáłą w vrzędźie/ktory iey poruczono.

Ieśli

Ieśli ktora ná Kápitule będźie mowiłá bez dozwolenia.

Ieśli ktora oskárżona będąc/będźie śię wymawiáłá z tákowego oskárżenia głosem.

Ieśli ktora żeby śię mśćiłá/będźie śmiáłá skárżyć ná drugą w teyże winie/o ktorą sámá tegoż dniá oskárżona byłá.

Ieśli śię ktora będźie przyśięgáłá/ ábo nie do rzeczy będźie mowiłá/ ábo (co ćięższa) ieśli to będźie miáłá w zwyczáiu.

Ieśli ktora Siostrá będźie śię sprzeczáłá z drugą/ábo wyrzecze co/ z czegoby śię drugie Siostry zgorszyły.

Ieśli ktora nie będźie chćiáłá odpuśćić tey/co ią obráźiłá/gdy iey o to będźie prośić.

Ieśli ktora wnidźie do Officyn Klasztornych bez dozwolenia.

Te pomienione winy/ y insze tym podobne/ niech będą karáne w Kápitule iedną discypliną/ ktorą Prezydentká/ábo tá ktora śię iey będźie zdáłá/dá występuiącey.

Tá ktora skárżyłá / niech nie kárze oskárżoney/ áni młodsze stárszych.

ROZDZIAŁ XVIII.

O Winie ćiężkiey.

CIężka winá iest/ ieśliże ktora bedźie drugiey vßczypliwe słowá mowić/ złorzeczyć/ábo strofowáć/ábo inße słowá nieprzystoyne/y nie Zakonne/ ábo gniewliwe mowić.

Jeśli ktora krzywo przyśiegáć bedźie.

Jeśli ktora kłamstwo vmyślnie powie.

Jeśli ktora ná oczy bedźie zárzucáłá drugiey wine iey przeßłą/zá ktorą sie iuż dosyć sstáło/ábo defekty iey przyrodzone/ álbo iey rodźicow.

Jeśli ktora bedźie broniłá swoich wystepkow/ álbo cudzych.

Jeśli ktora w zwyczáiu bedźie miáłá łamáć milczenie.

Jeśli ktora bez przyczyny/ y bez dozwolenia/przełamie posty Zakonne/á osobliwie te/ktore są od Kośćiołá świetego przykazáne.

Jeśli ktora rzecz iáką od drugiey Siostry / ábo co społecznego weźmie/ ábo odmieni Celle/ ábo suknią/ ktorą iey do vżywánia pozwolono.

Jeśli ktora wnidźie do Celle drugiey bez dozwolenia/ábo bez iáśney potrzeby/czáśu spánia/

spánia/ábo ktoregokolwiek inßego czáśu.

Jeśli ktora zástána bedźie v Kołá/ábo w Locutorium, ábo gdźie bedą świetcy/ bez dozwolenia Przeorysse.

Jeśli ktora Siostrá drugiey bedźie groziłá/ábo ieśli podniesie reke ná nie/ábo co inßego/áby ią vderzyłá; niech dwoiákie karánie ćieżkiey winy tákiey náznaczą.

Tym ktore bedą prośiły o odpußczenie tákowych win/ábo ktore z nich nie były oskárżone/niech im dádzą dwie korrekcye ná Kápitule/y przez dwá dni niech poszczą o chlebie/y o wodźie: niech iedzą ná ostátnim mieyscu przy wßytkich bez stołu/y przy gotowánia iego. Ale tym ktore bedą oskárżone/bedźie przydána iedná korrekcya/ y post iednego dniá/ o chlebie y o wodźie.

ROZDZIAŁ XIX.

O Winie ćieżßey.

CIeżßa winá iest/ieśli ktora bedźie sie ważyłá sprzeczáć bez ßánowánia / ábo co grubego mowić Przeoryssy/ábo Prezydentce.

Jeśli ktora ze złośći ráni drugą/tákowa dla tego sámego wpada w sentencyą klątwy/y wßytkie sie iey chronić máią.

Jeśli się ktora znaydzie siać niezgody
między Siostrámi/ ábo zwykłá źle mawiáć
o inszych niebytnych/ ábo szemráć przeciw-
ko drugim.

*Jeśli ktora bez dozwolenia Przeoryssé/
ábo bez towárzyszki/ ktoraby ią wyświad-
czyłá/ y iáśnie słyszáłá (będzie się ważyłá gá-
dáć z temi co są przed Kołem/ ábo z ob-
cemi. x

Tá tedy ktora będzie oskárżona/ y poko-
nána w tákowych winách/ niech się záraz
pokornie prosternuie/ y odpuszczenia prosi;
y odkrywszy plecy/ niechay sentencyą winy
swoiey godną weźmie/ iedną dyscypliną/
ktora trwáć ma póki się będzie zdáło Prze-
oryssy : á gdy iey káżą áby wstáłá/ niech
idzie do Celle/ ktorą iey Przeoryssá názná-
czy/ á żadna niech się nie waży z nią mowić/
áni iey nie posyłáć/ áby ták poznáłá że iest
wyłączoná od Konwentu/ y pozbáwiona
towárzystwá Anyelskiego) á przez ten czás
póki trwáć będzie tá pokutá/ niech nie przy-
stępuie do Náświętszego Sákrámentu/ áni
iey żadnego vrzędu nie náznácza/ áni po-
słuszeństwá iákiego porucza/ áni iey nic nie
roskázą/ y owszem niechay pozbáwiona be-
dźie vrzędu ktory miáłá/ y niech nie ma
głosu / áni mieyscá w Kápitule/ oprocz
tego

tego/ áby winę swoie wyznáłá : niechay
będzie ostátnią między wszytkiemi /
áż wszystkie pokuty odpráwi : nie ma
śiádáć v stołu z drugimi / ále ná poy-
śrzodku Refektarzá/ okrywszy się płászczem
swoim/ ábo kápą/ niech ná goley ziemi ie
chleb z wodą/ więcey nic / ieśliże iey zá zmi-
łowániem nie podádzą co więcey z roskázá-
nia Przeoryssé/ ktora z swey strony będzie
się z nią obchodziłá łáskáwie ; y niechay do
niey posyłá Siostrę ktorą/ coby ią cieszyłá.
Lecz ieśli pokaże pokorę serdeczną/ niech
pomagáią iey dobremu przedśięwzięciu/ y
Konwent we wszytkim chęć pokaże. Niech
się nie zbránia Przeory: przeciwko niey być
miłośierną/ prędzey ábo poźniey/ mniey á-
bo więcey/ iáko wyćiąga wielkość wystepku

Jeśli ktora iáwnie powstánie przeciw-
ko Przeoryssy/ ábo przeciwko swym Prze-
łożonym/ będzie co knowáłá/ ábo vczyni co
nieprzystoynego / y nieuczćiwego przeciw-
ko nim / niech podeymie pokutę rzeczoną
przez czterdzieśći dni/ y niech tráci mieysce
y głos w Kápitule/ y vrząd wszeláki ktory-
by miáłá. A ieśli dla tego sposobu zmo-
wy/ ábo złośliwey zgody / wdályby się iá-
kimkolwiek sposobem osoby świeckie/ ná
nieuczćiwość / y niesławę/ ábo ná szko-

de Siostr/ ábo Klaßtoru; te ktore táką
winę popełnią, będą do więzienia wſádzo-
ne/ y w nim zátrzymáne według ćięßkośći
zgorßenia: á ieśli dla tey przyczyny będą/
ábo powſtáną w Klaßtorze fákcye / ábo
oſobne zmowy/ták te ktore ſie ich trzymá-
ią/y podpieráią ie/ iáko te ktore im w tym
fáwuią; niech wpadáią w ſentencyą Klą-
twy/ y będą wſádzone.

Jeśli ſie ktora będźie ważyłá przeßká-
dzáć ſpokoynośći / y pokoiowi Siostr/ábo
karániu win/przywodząc przećiwko Prze-
łożonym / że w tym z nienawiśći/ábo z fa-
woru poſtępuią/ábo tym podobne rzeczy;
niech toż karánie podeymie/ktore tym co
ſie przećiwko Przeoryſſy zprzyśięgáią/ábo
zmawiáią/ieſt náznáczone.

Jeśli ktora będźie śmiáłá dáć/ábo wźiąć
liſty/ y czytáć te bez licencyey Przeoryſſe/
ábo poſłe ktorąkolwiek rzecz oſobom ob-
cym / ábo ſie będźie ważyłá zátrzymáć/ y
przywłaßczyć ſobie to co iey dádzą: Tákże
ieśli z wyſtępkow iákiey Siostry zgorßył
ſie ktory świetcki / krom karánia w tych
Conſtitucyách opiſánego; będźie proſter-
nowána v drzwi Choru/gdy wßytkie Sio-
ſtry czáſu Godźin/ y dźiekowánia po obie-
dźie/ przechodzą.

ROZ-

ROZDZIAŁ XX.

O Winie nayćiężßey.

NAyćiężßa winá ieſt/ niepodobieńſtwo
do popráwy/ tey ktora ſie nie obawia
dopußczáć win/y niechce powinney zá nie
pokuty czynić.

Jeśli ktora będźie ápoſtátowáłá / ábo
wynidźie zá kreſy Klaßtorne/niech wie/że
ipſo facto wpada w ſentencyą klątwy/y w
inße wßyſtkie Cenſury y karánia / ktore
przez Dekretá świętego y powßechnego
Concilium Trydentſkiego / y przez inße
Conſtitucye Apoſtolſkie Naywyżßych Bi-
ſkupow Rzymſkich/przećiwko ták wyſtępu-
iącym ſą náznáczone: y dla tego ma być
deklárowáná/że w nie wpádłá/y przymu-
ßoná/y ćięßko karáná; iáko ſie też roſkázu-
ie deklárowáć/przymußáć/y karáć.

Nayćiężßa tákże winá ieſt / ieśli ktora
nie będźie poſłußna/ y z iáwney rebeliey/
roſkazánia Przeoryſſe/ ábo Przełożonych/
ſobie z oſobná/ ábo wßyſtkim weſpoł podá-
nego/nie wypełni.

Jeśli ktora (czego Bog ktory ieſt mocą
tych ktorzy w nim nádźieię pokłádáią/niech

 raczy

raczy záchowáć) wpádnie w grzech przećiwko czystośći.

Jeśli ktora bedźie miáłá/ ábo wyzna/ że ma co własnego : lecz ieśli przy śmierći znaydźie śie w tym grzechu/ niech iey przy Kośćiele pogrzebu nie dáią.

Jeśli śie ktora gwałtownie rzući ná Przeorysse/ ábo ná inszą Siostre.

Jeśli ktora iákimkolwiek sposobem odkryie obcym osobom iáki ćieszki defekt Siostry ktorey / ábo wszystkiego Konwentu/ skądby táka Siostrá/ ábo Konwent mogł być osłáwiony / ábo wyiáwi spráwy skryte Konwentu.

Jeśli ktora / bądź przez śie/ bądź przez kogo inszego / bedźie śie stáráłá o iáką rzecz do pomagánia śie vrzędow należącą/ ábo iákąkolwiek inszą rzecz przećiwko Constitucyom Zakonnym. Tákowe Siostry niech będą do więźienia wsádzone/ z náznáczeniem postow/ y wstrzymawániem śie od pokármow / mniey / ábo wiecey / według sposobu występku / y według rozsądku Przeorysse / ábo Przełożonego. Siostry inne powinne będą pod karániem rebelliey/ prowádźić te ták występuiące do więźienia/ záraz skoro im to Przeoryssá roskaże/ á żadna niech nie mowi do wsádzoney/

krom tych co iey strzegą/ y żadna Siostrá niczego iey niech nie posyłá/ pod tákowymże karániem.

Jeśli wsádzona wyłamie Carceres, y vćiecze/ Siostrá ktora miáłá stáránie strzedz iey / ábo tá ktora byłá przyczyną/ áby vćiekłá / ieśli w tym pokonána bedźie niech w toż więźienie bedźie wsádzona/ według występkow winney ktora vćiekłá.

Bedźie więźienie náznáczone / w ktorymby tákowe były; á te ktore dla podobnych win gorszych będą wsádzone / nie będą mogły ztámtąd być wyzwolone/ tylko od Przełożonego Stárszego.

Apostátká/ y tá/ ktora śie grzechu przećiwko Czystośći dopuśći/ ábo ktorego iákiego inszego/ ktoryby ná świećie gárdłem karano/ y te ktore nie będą chćiáły być pokorne/ y przyznáć swoiey winy/ ábo śie pokażą być niepodobnemi do popráwy/ niech będą do Carceres wsádzone/ y nigdy z niego nie wychodzą/ ieśliże w tym czásie pokuty nie vkaże śie iáśnie / y nie doświádczy śie dostátecznie ich popráwá / y ćierpliwe znoszenie/ ták żeby zásłużyły być z niego wypuszczone przez Przełożonego Stárszego/ ná prośbę wszytkich Siostr/ y zá zezwoleniem Przeorysse.

Ktorákolwiek będźie w tym więźieniu/ niech wie że iuż nápotym vtráćiłá głos/ actiuam, y passiuam, tákże y mieysce/y y wszelákie spráwy práwne/y vrząd Konwentowy; przeto choćby wyszłá z Carceres, nie dla tego ma być przywrocona do pomienionych rzeczy/ ieśli wyráźnie/ y miánowićie nie vczynią iey tey láski/y choćby iey mieysce przywrocono/ nie ma sie rozumieć być przywrocona do tego/áby miáłá mieć głos w Kápitule: á ieśli iey przywrocą głos actiuam, nie ma sie rozumieć/ żeby iey tákże przywrocono było y passiuā, ieśli iey tego wyráźnie/ y miánowići nie pozwolą/iáko sie wyżey powiedźiáło: lecz tá ktoraby w podobne rzeczy wpádłá nigdy nie ma być sposobiona do tego/áby ná iáki vrząd miáłá być obrána/ áni żeby nie byłá náznáczona zá towárzyszkę/ y słuchálá v Kołá/ ábo w Locutorium, ábo kedyindźiey.

Lecz tá ktoraby wpádłá w grzech przećiw Czystośći/choćby dobrowolnie przyszłá odpuszczenia / y miłośierdźia/z skruchą y z żalem / zá swoie winę prosić; żadnym sposobem niech nie będźie przyimowána/chybá zá rádą/ ábo dozwoleniem Przełożonego Stárszey/ábo zá słuszną iáką przyczyną.

Ieśli

Ieśli ktora będźie pokonána przed Przeoryssą / że fałszywie świádczyłá/ábo że ma w zwyczáiu osławiáć insze, niech czyni swoie pokutę czásu iedzenia / bez płászczá/máiąc ná sobie Szkáplerz / ná ktorym będą dwá ięzyki z białego sukná/przed sobą y zá sobą rożnie przyszyte / á niech ie w poyśrzodku Refektarzá chleb y wodę ná źiemi/ áby tym sposobem obáczono/ że dla wielkiego występku ięzyká tákowym karániem iest skarána/á z támtąd niech ią do Carceres odprowádzą/skąd ieśliby kiedy wyszłá/ niech tráći głos/ y mieysce.

Ieśli Przeoryssá (czego Boże vchoway) wpádnie w iáki wyżey pomienionych występkow / záraz niech będźie z vrzędu złożona / áby potym iák nayćięzey byłá karána.

ROZDZIAŁ XXI.

Aby Przełożeni Zakonnic nie vżywáli snádnie w swoich roskazániách Klatwy, ábo Censury, ázby zá wielką przyczyną.

Zákázuiemy Przełożonym/y Stárszym pomienonych Zakonnic/áby w swoich przykazániách / y mándatách / nie przydá-

wáli

wáli łátwie Klatwy/ y Censur/choćby to było w rzeczách do grzechu należących. Ale ráczey niechay vżywáią karánia odeymowánia głosu / actiuæ y passiuæ, y inszych podobnych/áby to co iest postánowiono zá lekárstwo/nie było przyczyną większey sámołowki dusz/y skrupułow/y niepokoiow/ chybá żeby snadź ták wielka przyczyná byłá / żeby sie koniecznie zdáło potrzebá vżyć karánia Censury/ábo Klatwy (w czym obciążamy sumnienie pomienionych Przełożonych) y ná ten czás iesżcze nie dádzą karánia klatwy latæ sententiæ, bez wielkiego vważenia.

ROZDZIAŁ XXII.

Iż te Constitucye, y przykazánia Stárszych, nie obowiezuią do grzechu śmiertelnego,áni powszedniego, tylko ze dwu przyczyn.

DEkláruiemy/ że te násze Constitucye/y Przykazánia / y Mándaty pomienionych Stárszych/ktore zá czásem Siostrom/ ábo ktorey z nich dádzą/ nie obowiezuią do grzechu śmiertelnego/áni powszedniego/ieśli sie co dziać nie bedzie / zá wzgárdą przeciw rzeczom w Constitucyách roskazá-

skazánym : ábo ieśli nie bedzie roskazánie Przełożonego ná piśmie mocą Duchá świetego/y świetego Posłuszeństwá.

ROZDZIAŁ XXIII.

Aby vżywáły Godzin, Rubryk, y Ceremoniy, y inszych Ordinácij, Congregácyey Oycow Kármelitow Bossych, kiedy sie w tych Constitucyách opisáne nie nayda.

ROskázuiemy áby we wszytkich rzeczách/ o ktorych w tych Constitucyách nie mász nic postánowionego/ile sie tknie Godzin / y Ceremoniy służby Bożey/trzymáły sie pomienione Klasztory/Rubryk y Ordynácij Ceremoniarzá Congregácyey Oycow Kármelitow Bossych ; y żeby powinne były odpráwowáć Officium Rzymskie/ reformowáne przez Przodká nászego PIVSA V. Papieżá / szczęśliwey pámieci / ábo to/ ktore pomienieni Oycowie Bosoi / wedle czásu mowić bedą. Tákże też w tym/ co bedzie należáło do rządzenia/ y gubernácyey/ábo do win/ ábo rzeczy podobnych/ ktore w tych Constitucyách nie są wyrázone/ niech vżywáią Constituciy przerzeczoney Congregácyey Zakonnikow Bossych/ zá zdániem/ y zezwoleniem Oycá Generałá/y Definitorow/ktorzy ná ten czás bedą.

ROZ-

ROZDZIAŁ XXIV.

Aby w każdym Klasztorze były dwá przynamniey Exemplarze, ábo Kśięgi tych Constituciy, y o czytániu ich.

W Káżdym Konwenćie / krom wielu Kśiąg Reguły/ktore tám máią być/ niech będą przynamniey dwá Exemplarze/ ábo Kśięgi / w ktorychby były pisáne/ ábo wydrukowáne / te Constitucye/ z ktorych iedne niech chowáią w skrzyni o trzech kluczách; á druga pogotowiu będźie áby raz w tydźień część ich pospołu wszystkim Siostrom przeczytána byłá/ czásu ktorego Przeoryssá zporządźi. Ktore pomienione Constitucye / niech wszytkie Siostry vśiłuią mieć ná pámięći/ ábowiem ztąd wiele pożytku odniosą.

Niech śię też stáráią áby ie często czytáły/ ábowiem dla tego śię roskázuie / áby w káżdym Klasztorze wiele było Kśiąg tychże Constituciy/ żeby káżda / gdy będźie chćiáłá/mogłá ich z sobą wźiąć do Celle swoiey / y czytáć ie/ według swego vpodobánia.

IESVS MARIA.

SPOSOB OBŁOCZENIA NOWICIY w HABIT Nászego Zakonu.

ODpráwiwszy to wszytko/ co roskázuią Constitucye około przyięćia Nowiciy; kiedy przyidźie dźień / ktorego ma bydź obłoczona w Hábit/ Nowicya do drzwi Klasztornych przyidźie / gdźie będą wszystkie Zakonnice tego Klasztoru z Krucyfixem/ w płaszczách/ máiąc zásłonione twarzy welámi / y świece zápalone w ręku/ sporządzone ná kszałt Processyey / śpiewáiąc ten Hymn.

O Gloriosa Virginum,
sublimis inter sydera:
Qui te creauit paruulum,
Lactante nutris.
Quod Heua tristis abstulit,
Tu reddis almo germine:

Intrent vt astra flebiles,
Cæli recludis cardines.
Tu Regis alti ianua,
Et aula lucis fulgida:
Vitam datam per Virginem,
Gentes redemptæ plaudite.
Iesu tibi sit gloria,
Qui natus es de Virgine:
Cum Patre, & almo spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.

Poprowádzą Nowicyą do Kápituły/ (ábo do Choru/ ieżeli iey Kápłan będźie miał dáć Habit) skonczywszy Hymn/ dwie Wersykulárye wynidą ná śrzodek/ y będą mowić:

℣. Ora pro nobis Sancta Dei genitrix.
Wszystek Chor odpowie:
℟. Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

Zaraz Kápłan/ ábo przełożona/ co iey będźie dáwáć Habit/ pocznie mowić tę Orácyą.

ORE MVS.

DEvs, qui excelentissimæ Virginis Matris MARIæ titulo, humilem Ordinem tibi electum singulariter decorasti, & pro defensione eiusdem miracula suscitasti: Concede propitius, vt cuius commemoratione deuoti veneramur, eius in præsenti auxilijs muniri, & in futuro gaudijs sempiternis perfrui mereamur. Per Christum Dominum nostrum, ℟. Amen.

Pod ten czás kiedy sie mowi Wierszyk/ y tá Orácya/ Nowicya ma klęczeć ná śrzodku Choru ná iákim sukniе grubym/ nie dáleko tego kto iey ma dáć Habit/ y wszytkie Siostry máią bydź obecne; á niech przy Nowicyey będźie tá/ ktora ią ma náuczáć co ma czynić. Kápłan co iey dáie Habit/ niech śiedźi máiąc ná sobie stołe/ y blisko siebie świeconą wodę; á Habit wewnątrz zá kratą będźie/ z szkáplerzem/ z pásem/ y z płaszczem. A spyta Nowicyey/ o co prośi: á oná niech odpowie: O miłośierdźie Páńskie/ o Vbostwo Zakonne/ y o Towárzystwo Siostr. Záraz iey przełoży przed oczy prace/ ostrość/ y trudnośći Zakonne.

A niech iey pyta przy wszytkich/ choćiaż iuż przedtym pytano iey osobno/ y szczegulnie.

1. Ieżeli chce bydź Zakonnicą.
2. Ieżeli ma mężá.
3. Ieżeli vczyniłá Professyą w ktorym inszym Zakonie ze czterech: z iátmu.nr zyiacych.

4. Jeżeli kiedy wysłána byłá z tego Zákonu/ ábo z inszego.

5. Jeżeli iest vrodzona z poczćiwych rodźicow.

6. Jeżeli iest niewolnica/ ábo wolna: ieżeli wierzy/ y trzyma to wszytko/ co trzyma y wierzy Kośćioł świety Mátká nasza.

7. Jeżeli wie że iey Rodzice są Kátholicy/ y wolni.

8. Jeżeli ma iákie długi/ y dla niezápłácenia ich wchodźi do Zakonu.

9. Jeżeli iey nie dostáie iákiego członká.

10. Jeżeli ma chorobę iáką skrytą.

11. Jeżeli ma iákie znáczne oszpecenie ná ćiele.

12. Jeżeli ma przedśiewźięćie trwáć w Zakonie.

A iesli odpowie/ iż nie ma żadney przeszkody niech iey przepowie/ co to iest żyć w Posłuszeństwie/ w Czystośći/ y Vbostwie; y spyta iey/ iesli dla sámey miłośći Bożey chce záchowáć te rzeczy: á ieżeli odpowie/ iż zá pomocą/ y łąską Bożą/ y zá modlitwámi Siostr/ chce to wszytko/ y ma wolą záchowáć: ná ten czás ten co iey dáie Habit (ktory iey ma dáć Przeorysśá/ ábo Prezydentká/ iesliby tám nie było Kápłáná coby ią obłoczył) niech mowi.

DEVS, qui te incepit in nobis, ipse te perficiat. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Potym wstánie Nowicya/ z ktorey zdeyma száty świeckie/ mowiąc:

Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis.

Y ták zewleczona z szat świeckich/ á vbrána w tunikę zwierzchnią/ w Welum/ y Sándały/ świecę złożywszy ręce trzymáiąc/ wroći się ná tosz mieysce/ y klęknie ná tymże suknie/ wszytkie inne Siostry niech stoią/ á ten co ma dáć Habit/ niech mowi:

℣. Domine Deus virtutum conuerte nos.

℟. Et ostende faciem tuam, & salui erimus.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

Domine DEVS virtutum, supplices deprecamur clementiam tuam; vt hanc famulam tuam miserationis tuæ abundantia, ab omni vetustatis errore expurget, & capacem sanctæ nouitatis efficiat. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Jeśli chce odpráwić ten Akt z większą vroczystośćią/może pospolu mowić te trzy Orácye/ ktore nástepuią.

OREMVS.

DEvs indulgentiæ, & misericordiarum Pater, qui séueritatem tuæ discretionis temperans, indulsisti, ne filius portet iniquitatem patris, & mirabili dispensatione malis bene vtens, tuæ dignationis gratiam per peccatorum ministerium frequenter largiris: quæsumus immensam clementiam tuam, vt huic famulæ tuæ non obsistat, quod habitum nostræ Sacræ Religionis ad honorem Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo dedicatæ, per nos (tanto, ac tali ministerio indignos) hodie suscipit: sed ministerium, quod per nos exterius exhibetur, tu interius per donum sancti Spiritus exequaris. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

OREMVS.

DOmine IESV Christe, æterni Patris vnigenite, qui nostræ mortalitatis tegmen, in Beatæ & Intemeratæ Virginis MARIæ vtero induere, & mundum

peccatis inueteratum, per tuæ Incarnationis mysterium renouare dignatus es; te supplices exoramus, vt intercedente ipsa tua Genitrice MARIA, huius sanctæ Religionis Patrona præcipua, hæc famula tua, in spiritu mentis suæ renouata, veterem hominem cum actibus suis exuat, & nouum hominem, qui secundum Deum creatus est, induere mereatur. Qui viuis, &c. ℟. Amen.

OREMVS.

SAncte Spiritus, qui te Deum, ac Dominum reuelare dignatus es mortalibus, immensam tuæ pietatis postulamus gratiam; vt sicut vbi vis spiras, sic & huic ancillæ tuæ affectum deuotionis concedas: vt per intercessionem Beatissimæ Virginis MARIæ, cui peculiariter in Sancta Religione deuotum exhibere disposuit famulatum; eam à vanitate sæculi veraciter conuertas, & ad huius Sancti propositi obseruantiam facias ita certatim feruere; quatenus iustè, & piè viuendo, per veram humilitatem, obedientiam, castitatem, & abdicationem proprietatis in fraterna charitate constanti perseuerantia huius sancti propo-

siti cursum salubriter valeat consummare: quod ipse præstare digneris, qui cum Patre, & Filio, viuis & regnas Deus; in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Skończywszy támte Orácya/ ábo te wszytkie/ czyniąc znák Krzyżá świętego ręką/ niech mowi:

Induat te Dominus nouum hominem, qui secundùm DEVM creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis. In nomine Pa ✠ tris, &c. ℟. Amen.

Potym ią opásuie/ mowiąc:

Cùm esses iunior cingebas te, & ambulabas, quò volebas: cùm autem senueris, alius te cinget. In nomine Pa ✠ tris, &c. ℟. Amen.

Kłádąc ná nię Szkáplerz/ rzecze:

Tolle iugum Christi suaue, & onus eius leue. In nomine Pa ✠ tris, &c. ℟. Am.

Kiedy ią będźie obłoczyć w płászcz/ niech mowi.

Qui sequuntur Agnum sine macula, ambulabunt cum eo in albis: ideo sint semper tua vestimenta candida in signum internæ puritatis. In nomine Pa ✠ tris, &c. ℟. Amen.

Skończywszy to/ Nowicya klęcząc skłoni głowę/ á ten co iey dáie Hábit/ pokropi

ią świe-

ią święconą wodą/ y wyćiągnąwszy rękę nád nią będźie mowił.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

ADesto Domine supplicationibus nostris, & hanc famulam tuam, cui in tuo sancto nomine Habitum nostræ Sacre Religionis imposuimus. Bene ✠ dicere digneris: & præsta, vt te largiente, deuota in Ecclesia persistat, & vitam mereatur æternam. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Skończywszy te Orácyą/ ten co dáie Hábit/ vklęknie/ y wszystkie Siostry/ y zacznie Hymn: Veni Creator Spiritus; á skończywszy pierwszy Wierszy/ wstáną wszytkie/ śpiewáiąc ná swym mieyscu: á Nowicya co wźiełá Hábit/ niechay leży krzyżem ná suknie/ poki będźie trwáć Hymn/ y insze Orácye/ ktore nástępuią.

HYMN.

VEni Creator Spiritus,
Mentes tuôrum visita;
Imple superna gratia,
Quæ tu creasti, pectora.

Qui

Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum Dei,
Fons viuus, ignis Charitas,
Et spiritualis vnctio.
Tu septi formis munere,
Digitus Paternæ dexteræ,
Tu ritè promissum Patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis,
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus;
Ductore sic te præuio
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium,
Teque vtriusque Spiritum
Credamus omni tempore.
Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito
In sæculorum sæcula. Amen.

Skonczywszy niech wszytkie mowią:
Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster.
A ten co dáie Hábit/niższym glosem rzecze.

℣. Et ne nos inducas in tentationem
℟. Sed libera nos à malo.
℣. Manda Deus, virtuti tuæ.
℟. Confirma hoc Deus, quod operatus es in ea.
℣. Saluam fac ancillam tuam.
℟. Deus meus sperantem in te.
℣. Esto ei Domine turris fortitudinis.
℟. A facie inimici.
℣. Nihil proficiat inimicus in ea.
℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
℣. Ora pro ea sancta Dei Genitrix.
℟. Vt digna efficitur promissionibus Christi.
℣. Domine exaudi orationem meam
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum.
℟. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

DEvs qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti, da ei in eodem spiritu recta sapere, & de eius semper consolatione gaudere.

ORATIO.

PRotege Domine famulam tuam subsidijs pacis, & Beatæ MARIÆ semper

Virginis patrocinijs confidentem, à cunctis hoſtibus redde ſecuram.

ORATIO.

DEvs miſericors, Devs clemens, cui cuncta bona placent, ſine quo nihil boni inchoatur, ſine quo nihil perficitur, adſint noſtris humillimis precibus tuæ pietatis aures, & hanc famulam tuam, cui in tuo ſancto nomine noſtræ Sacræ Religionis Habitum impoſuimus, ab omni mundana vanitate, & ſæculari impedimento, ac carnali deſiderio defende, & concede ei propitius: vt in hoc ſancto propoſito deuota perſiſtere valeat; & remiſſione peccatorum percepta ad electorum tuorum conſortium valeat feliciter peruenire.

ORATIO.

DEvs, qui non vis mortem peccatoris, ſed per pœnitentiam emendationem vitæ ſemper inquiris; te ſuppliciter deprecamur, vt huic famulæ tuæ ſæcularibus actibus renuncianti, largam tuæ miſerationis gratiam benignus infundere digneris, quatenus caſtris tuis inſerta, ita tibi militando ſtadium vitæ præſentis percurrere valeat; vt æternæ remu-

remunerationis brauiũ te donante percipiat: & ſicut (te Deo inſpirante) noſtris optat iungi conſortijs (propter quod damus ei communem viuendi nobiſcum ſocietatem, quantum apud te poſſumus promereri, & noſtrum eſt largiri) ſic cum electis tuis à te remuneratore omnium bonorũ valeat repromiſſa præmia percipere. Per Chriſtum Dominum noſtrum, &c. ℟. Amen.

Odmowiwſzy te Orácyą / pokropi świeconą wodą Nowicyą / y podniozſzy ią z ziemie / niech iey dádzą świece w rece / y poprowádzą do pocáłowánia Oltarzá z vczciwośćią / y z nabożeńſtwem / á potym záraz pocáłuie rekę Przełożoney / y porządkiem niech obłápią wſzytkie Siostry / mowiąc do kázdey: Proś zá mie Páná Bogá. A tym czáſem śpiewáią Pſalm ten / ktory máią záraz zácząć Kántorki.

Psalm. Ecce quàm bonum, & quàm iucundum: habitare fratres in vnum.

Sicut vnguentum in capite: quod deſcendit in barbam, barbam Aaron.

Konwent powtarza tamten Wierſz.

Ecce quàm bonum, & quàm iucundum: habitare fratres in vnum.

Kántor-

Kántorki. Quod deſcendit in oram veſtimenti eius: ſicut ros Hermon, qui deſcendit in montem Sion.

Konwent. Ecce quàm bonum, &c.

Kántorki. Quoniam illic mandauit Dominus benedictionem: & vitam vſq; in ſæculum.

Konwent. Ecce quàm bonum, &c.

Kántorki. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.

Konwent. Ecce quàm bonum, &c.

Kántorki. Sicut erat in principio, &c.

Konwent. Ecce quàm bonum, &c.

Ieśliby ſkonczyli wprzod Pſalm/ á nizby ſie odpráwiłá Ceremonia/ pierwey niż rzeką Gloria Patri, &c. Kántorki powtorzą od tego Wierßá: Sicut vnguentum, &c. á Konwent odpowiáda: Ecce quàm bonũ, ták długo/ áż ſie ſkonczy: po ſkonczeniu tey Ceremoniey/ záraz wynidą wßyſtkie z Choru porządkiem/ mowiąc Pſalm: Deus miſereatur noſtri. A Przeoryſſá roſkaże tey co ma ſtáránie o Promptuáryey/ żeby ſchowáłá ßáty świetckie/ w ktorych weßłá Nowicya/ áż do Profeſſyey; ieżeli przedtym z woley ſwoiey ſámáż Nowicya nie diſponowáłá ináczey o nich.

SPOSOB
CZYNIENIA PROFESSYEY.

Wprzod niżeli przydźie czás Profeſſyey/ Nowicya co ma czynić Profeſſyą/ ma trzy rázy/ to ieſt ná trzech Kápitulách/ prośić z pokorą wielką wßytkiego Klaßtoru/ żeby ią przypuſzczono do Profeſſyey; á ná trzećiey Kápitule/ ieżeli iuż przeßłá przez Wotá (ieśliby nic nie było coby przeßkadzáło do iey Profeſſyey/ ábo żeby ią trzebá było odłożyć) niech ią przypuſzczą do Profeſſyey/ dawßy iey do zrozumienia/ że iuż ią przyiął Konwent, y oznáymiwßy iey dźien Profeſſyey/ ktory náznácza: tego dniá ma Kápłan ktory benedykowáć Hábit w Kośćiele/ tym ſpoſobem.

Benedykcya Hábitu.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam.

℟. Et ſalutare tuum da nobis.

℣ Domine Deus virtutũ conuerte nos.

℟. Et oſtende faciam tuam, & ſalui erimus.

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

ÆTerne Pater, & Omnipotens DEVS, qui Vnigenitum tuum vestem nostræ mortalitatis induere voluisti, obsecramus tuæ largitatis bene ✠ dictionem in hoc genus effluere vestimenti, quod Sancti Patres ad innocentiæ & humilitatis indicium, ab renunciantibus sæculo gestari sanxerunt: & sic ipsum bene ✠ dicere digneris, vt famula tua, quæ eo vsa fuerit, induere mereatur ipsum Dominum nostrum IESVM Christum, &c. Amen.

OREMVS.

DOmine IESV Christe, auctor virtutum, & amator pœnitentium, qui maximè humilitatem, paupertatem, obedientiam, & castitatem, cum cæteris virtutibus, corporaliter in mundo elegisti, & peccatores ad pœnitentiam misericorditer vocare venisti, ac omnes fideliter credentes piè suscepisti, tuam ineffabilem misericordiam suppliciter exoramus, quatenus hunc Habitum sancti✠ficare, ac bene ✠ dicere digneris: & concede propitius, vt quæcunque illum deuotè in Sanctæ conuersationis signum gestauerit, cum veste candida, & immaculata, ante tribunal tuum in sanctorum agmine glorificata in die iudicij valeat apparere. Qui cum Patre, & Spiritu sancto, viuis, &c. ℟. Amen.

Potym pokropi świecona woda / mowiąc:

In nomine Pa ✠ tris, & Fi ✠ lij, & Spi ✠ ritus sancti. Amen.

Odprawiwszy Benedykcya Habitu / niechay Nowicya zaprowadza wewnątrz żeby vczyniła Professyą w osobnośći / iáko roskázuią Constitucye; idąc z nią wszytkie Zakonnice wespoł porządkiem iáko ią też prowádziły kiedy miáłá bráć Habit.

Tám vklęknie przed Przeoryssą / ábo Prezydentką / ktora przy sobie będźie miáłá Szkáplerz / pás / płászcz / y świecona wode; á Nowicya nie ma mieć ná sobie wiecey / oprocz tuniki zwierzchney / bez pásá / y bez Szkáplerzá.

Spyta iey Przełożona / o co prośi / y o to wszytko o co ią pytano / kiedy iey dáwano Habit / iáko śie wyżey opisálo / fol: 99 y nie ználazszy żadney przeszkody / niech śie przy-

przybliży Nowicya/ y vklęknąwszy ręce swoie położy w rękách Przełożoney/ trzymáiąc w nich kártę/ ná ktorey bedzie nápisána Professya/ z podpisem ręki własney; á ieżeli nieumie pisáć/ miásto podpisu nápisze krzyż; á z tyłu oney kárty będzie nápisány dzień /Mieśiąc/ y Rok Professyey/ żeby tákże mogli wpisáć w Księgę Klasztorną/ ktora iest w skrzyni pod trzemá kluczámi/ gdźie też ma się podpisáć własną ręką/ tá ktora vczyniłá Professyą/ y Przełożona/ y dwie Zakonnice z nayſtárszych; nápisawszy ktorych Rodźicow iest/ y skąd/ y ieżeli vczyniłá renuncyácyą/ ábo nie dobr doczesnych.

Trzymáiąc tedy ręce złożone z przerzeczoną kártą/ niechay czyni Professyą w ten sposob:

IA N. czynię moię Professyą/ y ślubuię Posłuszeństwo/ Czystość/ y Vbostwo/ Pánu Bogu nászemu/ y Naświetszey Pánnie Máryey z Gory Kármelu/ y Wielebnemu Oycu N. Generałowi Congregácyey S. Eliaszá Zakonu Naświętszey Pánny MARYEY z Gory Kármelu/ y iego Nástępcom/ według Reguły

guły pierwotney pomienioney Zakonu/ ktora iest bez folgi/ áż do śmierći.

A skoro skończy te słowá po trzykroć/ Przełożona rzecze on Wiersz.

℣. Immola DEO sacrificium laudis.

Siostry wszytkie odpowiedzą:

℟. Et redde Altissimo vota tua.

Ná ten czás tá ktora czyni Professyą położy kártę w rękách Przełożoney/ mowiąc:

Vota mea Domino reddã in cõspectu omnis populi ei⁹: in atrijs dom⁹ Domini.

Záraz rzecze Przełożona:

DEVS, qui te incæpit in nobis, ipse te perficiat. Per Christum Dominũ nostrũ. A.

Potym Przełożona stoiąc mowi tę Orácyą:

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

OREMVS.

SEmpiterne DEVS, & Omnipotens Pater, qui humanæ fragilitatis infirmitatem agnoscis, respice quæsumus, super hanc famulam tuam, & larga tuæ be ✠ nedictionis abundantia imbecillitatem eius corroborare digneris: vt promissa vota, quæ præueniendo aspirasti, per auxilium gratiæ tuæ, sanctè, piè, ac re-

ligiosè viuendo, valeat vigilanter obſeruare, & obſeruando vitam promereri ſempiternam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Jeżeli będźie chćiáłá mowić więcey Oráciy/ niech mowi te Oracye.

ORÆMVS.

DOmine IESV Chriſte, æterni Patris vnigenite, qui noſtræ mortalitatis tegmen, in Beatæ & Intemeratæ Virginis MARIæ vtero induere, & mundum peccatis inueteratum, per tuæ Incarnationis myſterium renouare dignatus es: te ſupplices exoramus, vt intercedente ipſa tua Genitrice MARIA, huius ſanctæ Religionis Patrona præcipua, hæc famula tua, in ſpiritu mentis ſuæ renouata, veterem hominem cum actibus ſuis exuat, & nouum hominem, qui ſecundum Deum creatus eſt, induere mereatur. Qui viuis, &c. ℟. Amen.

OREMVS.

SAncte Spiritus, qui te Deum, ac Dominum reuelare dignatus es mortalibus, immenſam tuæ pietatis poſtulamus gratiam; vt ſicut vbi vis ſpiras, ſic & huic ancillæ tuæ affectum deuotionis concedas: vt per interceſſionem Beatiſſi-

mæ Virginis MARIæ, cui peculiariter in Sancta Religione deuotum exhibere diſpoſuit famulatum; eam à vanitate ſæculi veraciter conuertas, & ad huius Sancti propoſiti obſeruantiam facias ita certatim feruere; quatenus iuſtè, & piè viuendo, per veram humilitatem, obedientiam, caſtitatem, & abdicationem proprietatis in fraterna charitate conſtanti perſeuerantia huius ſancti propoſiti curſum ſalubriter valeat conſummare: quod ipſe præſtare digneris, qui cum Patre, & Filio, viuis & regnas Deus, in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Skończywſzy támte Orácyą/ ábo te wſzytkie/ czyniąc znák Krzyżá świętego ręką/ niech mowi:

Induat te Dominus nouum hominem, qui ſecundùm DEVM creatus eſt in iuſtitia, & ſanctitate veritatis. In nomine Pa ✠ tris, &c. ℟. Amen.

Potym ią opáſuie/ mowiąc:

Cùm eſſes iunior cingebas te, & ambulabas, quò volebas: cùm autem ſenueris, alius te cinget. In nomine Pa ✠ tris, &c. ℟. Amen.

Kłádąc nánie Szkáplerz/ rzecze:

Tolle iugum Chriſti ſuaue, & onus e-

ius leue. In nomine Pa✠tris, &c. ℟. Am.

Kiedy ią będźie obłoczyć w płaßcz/ niech mowi.

Qui sequuntur Agnum sine macula, ambulabunt cum eo in albis: ideo sint semper tua vestimenta candida in signum internæ puritatis. In nomine Pa✠tris, &c. ℟. Amen.

Skonczywßy to/ Profeßká klecząc skłoni głowę/ á ten co iey dáie Hábit/ pokropi ią świeconą wodą/ y wyćiągnąwßy rękę nád nią będźie mowił.

DOmin⁹ IESVS Christus, Pater misericordiarum, & peccatorum consolatio, qui non vult mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur, & viuat, qui non venit vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam, ipse tibi sua ineffabili misericordia, & solita pietate, veram, & continuam cordis contritionem, ac sanctam pœnitentiam inspiret: vt dignè Habitum sanctæ Professionis gerere, & promissa Ordinis sancta valeas adimplere, ac in suo sancto seruitio perseuerare, & cum electis eius ad æterna gaudia fæliciter peruenire. Qui cum Patre, &c. ℟. Amen.

Potym kropiąc ią świeconą wodą/ niechay

chay mowi: In nomine Pa✠tris, & Fi✠lij, & Spi✠ritus sancti. Amen.

Y zácznie Przełożona/ Te Deum laudamus, á Chor ma śpiewáć ná przemiánę: tákże po tym Hymnie niech mowi te Orácye. A pod ten czás kiedy będą śpiewáć Te Deum, y inße Orácye/ Profeßká ma leżeć krzyżem ná źiemi przykrytey sukńem iákim ná śrzodku Kápituły/ y tym czásem będą dzwonić w więkßy dzwon iáko zá vmárłych.

Skończywßy/ niech wßytkie mowią.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster.

A ten co dáie Hábit/ niżßym głosem rzecze.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.

℣. Manda Deus, virtuti tuæ.

℟. Confirma hoc Deus, quod operatus es in ea.

℣. Saluam fac ancillam tuam.

℟. Deus meus sperantem in te.

℣. Esto ei Domine turris fortitudinis.

℟. A facie inimici.

℣. Nihil proficiat inimicus in ea.

℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.

℣. Ora pro ea sancta Dei Genitrix.

℟. Vt digna efficitur promiſſionibus Chriſti.

℣. Domine exaudi orationem meam

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

OREMVS.

DEvs qui corda fidelium ſancti Spiritus illuſtratione docuiſti, da ei in eodem ſpiritu recta ſapere, & de eius ſemper conſolatione gaudere.

ORATIO.

PRotege Domine famulam tuam ſubſidijs pacis, & Beatæ MARIÆ ſemper Virginis patrocinijs confidentem, à cunctis hoſtibus redde ſecuram.

ORATIO.

DEvs miſericors, DEvs clemens, cui cuncta bona placent, ſine quo nihil boni inchoatur, ſine quo nihil boni perficitur, adſint noſtris humillimis precibus tuæ pietatis aures, & hanc famulam tuam, cui in tuo ſancto nomine noſtræ Sacræ Religionis Habitum impoſuimus, ab omni mundana vanitate, & ſæculari impedimento, ac carnali deſiderio defende, & concede ei propitius: vt in hoc ſancto propoſito deuota perſi-

ſtere valeat; & remiſſione peccatorum percepta ad electorum tuorum conſortium valeat feliciter peruenire.

ORATIO.

DEvs, qui non vis mortem peccatoris, ſed per pœnitentiam emendationem vitæ ſemper inquiris; te ſuppliciter deprecamur, vt huic famulæ tuæ ſæcularibus actibus renuncianti, largam tuæ miſerationis gratiam benignus infundere digneris, quatenus caſtris tuis inſerta, ita tibi militando ſtadium vitæ præſentis percurrere valeat; vt æternæ remunerationis brauiũ te donante percipiat: & ſicut (te Deo in ſpirante) noſtris optat iungi conſortijs (propter quod damus ei communem viuendi nobiſcum ſocietatem, quantum apud te poſſumus promereri, & noſtrum eſt largiri) ſic cum electis tuis à te remuneratore omnium bonorũ valeat repromiſſa præmia percipere. Per Chriſtum Dominum noſtrum, &c. ℟. Amen.

Odmowiwſzy te Orácyą/ pokropi świeconą wodą / y podniozſzy ią z ziemie / poprowádzą do pocáłowánia Oltarzá z vczćiwośćią / y z nabożeńſtwem/ á potym záraz

pocáłuie rękę Przełożoney / y porządkiem niech obłápią wszytkie Siostry / mowiąc do káżdey: Proś zá mię Páná Bogá. A tym czásem śpiewáią Psalm ten/ ktory máią záraz záczáć Kántorki.

PSALM. Ecce quàm bonum, & quám iucundum : habitare fratres in vnum.

Sicut vnguentum in capite: quod descendit in barbam, barbam Aaron.

Konwent powtarza tamten Wierß.

Ecce quàm bonum, & quàm iucundum : habitare fratres in vnum.

Kántorki. Quod descendit in oram vestimenti eius: sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.

Konwent. Ecce quàm bonum, &c.

Kántorki. Quoniam illic mandauit Dominus benedictionem: & vitam vsq; in sæculum.

Konwent. Ecce quàm bonum, &c.

Kántorki. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Konwent. Ecce quàm bonum, &c.

Kántorki. Sicut erat in principio, &c.

Konwent. Ecce quàm bonum, &c.

A po skończeniu tey Ceremoniey/ záraz wyni-

wynidą wszystkie z Choru porządkiem/ mowiąc Psalm: Deus misereatur nostri.

SPOSOB
DAWANIA WELVM.

SKoro vczyni Professyą Zakonnicá/ wszytkie Siostry porządkiem w Processyey przyidą do Choru śpiewáiąc Hymn/ Veni Creator Spiritus. Stoiąc przed Oltarzem/ niech mowi Kápłan te Wierße.

℣. Emitte spiritum tuum, & creabuntur.

℟. Et renouabis faciem terræ.

℣. Saluam fac ancillam tuam,

℟. Deus meus sperantem in te.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

DEvs, qui corda, &c.

Potym się zácznie Msza śpiewána o Duchu świętym/ ábo o Naświętßey Pánnie/ ábo o czym sobie będzie z nabożeństwá życzyła.

czyłá tá co ma bráć Velum : á pod czás Mszey śpiewáney/tá Siostrá ma klęczeć w Chorze/trzymáiąc w ręku świecę zapaloną; á Kápłan we Mszey świętey ktorą odpráwuie/przyda tę Orácyą.

ORATIO.

QVæsumus Domine DEVS Omnipotens, famulam tuam placabili pietate respice, & cor eius tui amoris igne succende, vt tibi toto corde deuota, & à præsentibus aduersitatibus liberetur, & optatis gaudeat prosperitatibus æternis. Per Dominum nostrum, &c. ℟. Amen.

Secreta.

CÆlestem medicinam, quæsumus Domine, præbeant famulæ tuæ hæc mysteria, & vitia eius expurgent. Per Dominum, &c.

Post communio.

AVxiliare Domine, quæsumus, famulæ tuæ, vt corpore pijs actionibus intenta, donis gratiæ tuæ perfruatur. Per Dominum nostrum IESVM, &c. ℟. Amen.

Skończywszy Mszą Kápłan/niech benedykuie

dykuie Welum głosem/ktore ma być ná Ołtarzu położone ná iákiey miednicy kosztowney.

Benedykcya Vellum.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum & terram.
℣. Ostende nobis Domine misericordiam tuam.
℟. Et salutare tuum da nobis.
℣. Domine Deus virtutum conuerte nos.
℟. Et ostende faciem tuam,& salui erimus.
℣. Domine exaudi orationem meã.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

DOmine IESV Christe, auctor virtutum, & amator pœnitentium, qui maximè humilitatem, Paupertatem, Obedientiam, & Castitatem, cum cæteris virtutibus corporaliter in mundo elegisti, & peccatores ad pœnitentiam

mise-

misericorditer vocare venisti, ac omnes fideliter credentes piè suscepisti, tuam ineffabilem misericordiam suppliciter exoramus; quatenus hoc genus vestimenti sancti ✠ ficare, & bene ✠ dicere digneris: & concede propitius, vt quæcunq; illud deuotè in signum sanctæ cõuersationis gestauerit, cum veste candida, & immaculata, ante tribunal tuum in Sanctorum agmine glorificata in die iudicij valeat apparere. Qui viuis & regnas, &c. ℟. Amen.

Skończywszy te Orácyą / pokropi Velum świeconą wodą / á Zakonnice zácżną śpiewáć to Responsorium.

Amo Christum, in cuius thalamum introiui: cuius Mater Virgo est: cuius Pater fœminam nescit: cuius mihi organa modulatis vocibus cantant.

Quem cùm amauero casta sum: cùm tetigero munda sum: cùm accepero Virgo sum.

℣. Annulo suo subarrauit me, & immensis monilibus ornauit me.

℟. Quem cùm amauero casta sum, &c.

Skończywszy Responsorium, Kápłan przyi-

przyidzie do Kraty / y zácżnie tę Antyphonę.

Veni Sponsa Christi; Zakonnice odpowiedzą; Accipe coronam quam tibi Dominus præparauit in æternum.

Skończywszy Antyphonę / Kántorki zácżną ten Psálm.

PSALMVS.

Exaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de Sancto: & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundùm cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cœlo Sancto suo: & in potentatibus salus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine DEI nostri inuocabimus.

Ipsi

Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: nos autem surreximus, & erecti sumus.

Domine saluum fac Regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te.

Gloria Patri, & Filio, &c. Sicut erat, &c.

Potym powtorzą wßytkę Antyphonę; Veni Sponsa Christi; á Kápłan niech mowi tę Orácyą.

ORATIO.

DOminus sit tibi adiutor, & protector: atq; omnium peccatorum tuorum indultor. Amen.

A Siostrá co bierze Welum/ niech mowi tę Antyphonę.

Suscipe me Domine secundùm eloquium tuum, & viuam, & non confundas me ab expectatione mea.

Potym Kápłan włoży iey ná głowę Welum/ mowiąc.

Accipe Velum sacrum, pudoris, & reuerentiæ signum, quod perferas ante tribunal Domini nostri IESV Christi: vt habeas vitam æternam, & viuas in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Kiedy iuż będzie włożone Welum ná Siostrę/ táż Siostrá zácznie.

Posuit signum in faciem meam.

A drugie Siostry będą śpiewáć:

Vt nullum præter eum amatorem admittam.

Potym Kápłan będzie mowić tę Orácyą.

ORATIO.

BEnedicat te DEVS Pa ✠ ter, qui in principio cuncta creauit. ℟. Amen.

Benedicat te DEVS Fi ✠ lius, qui de supernis sedibus pro nobis Saluator DEVS descendit, & Crucem subire non recusauit. ℟. Amen.

Benedicat te Spiritus Sanctus, qui in similitudine columbæ in Iordane super Christum requieuit. ℟. Amen.

Et ipse in Trinitate perfecta sancti ✠ ficet, & custodiat te omnibus diebus vitæ tuæ, quem venturum ad iudicium expectamus, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Propitietur Dominus cunctis infirmitatibus tuis. ℟. Amen.

Sanet omnes languores tuos. ℟. Amẽ.

Redimat de interitu vitam tuam. ℟. Amen.

Corroboret, atq; confirmet in bonis desiderium tuum. Qui in Trinitate perfecta viuit, & regnat DEVS, in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Skończywszy te Orácye/Kápłan da błogosłáwieństwo tey Siestrze/mowiąc:

Benedictio Dei Omnipotentis Pa ✠ tris, & Fi ✠ lij, & Spi ✠ ritus sancti, descendat, & maneat semper super hanc famulam Dei. ℟. Amen.

Potym záraz Kápłan zácznie Te Deum laudamus; á Chor bedźie ie śpiewał stoiąc. Profeská nowa bedźie leżeć krzyżem ná ziemi; ná końcu mowiąc: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Kápłan przy iedney stronie Oltarzá stoiąc/rzecze: Pater noster.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos à malo.
℣. Manda DEVS virtuti tuæ.
℟. Cõfirma hoc Deus, quod operatus es in ea.
℣. Saluam fac ancillam tuam.
℟. DEVS meus sperantem in te.
℣. Esto ei Domine turris fortitudinis.

℟. A facie inimici.
℣. Nihil proficiat inimicus in ea.
℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
℣. Ora pro ea Sancta Dei genitrix.
℟. Vt digna efficiatur promissionibus Christi.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

DEVS, qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti, da ei in eodem Spiritu recta sapere, & de eius semper consolatione gaudere.

ORATIO.

PRotege Domine famulam tuam subsidijs pacis, & Beatæ MARIÆ semper Virginis patrocinijs confidentem, à cunctis hostibus redde securam.

ORATIO.

DEVS, qui iustificas impium, & non vis mortem peccatorum, Maiestatem tuam supplices exoramus, vt famu-

lam tuam, de tua misericordia confidétem, cælesti protegas benignus auxilio, & assidua protectione conserues, vt tibi iugiter famuletur, & nullis tentationibus à te separetur.

ORATIO.

DEVS misericors, DEVS clemens, cui cuncta bona placent, sine quo nihil boni inchoatur, sine quo nihil boni perficitur; adsint nostris humillimis precibus tuæ pietatis aures, & hanc famulam tuam, cui in tuo sancto nomine Sacræ nostræ Religionis Velum imposuimus, ab omni mundana vanitate, & sæculari impedimento, ac carnali desiderio defende, & concede ei propitius, vt in hoc Sancto proposito deuota persistere valeat, & remissione peccatorum percepta ad electorum tuorum consortium valeat fæliciter peruenire.

ORATIO.

DEVS, qui non vis mortem peccatoris, sed per pœnitentiam vitæ emendationem semper inquiris, te suppliciter exoramus, vt huic famulæ tuæ sæcularibus actibus renuncianti, largam tuæ pieta-

pietatis gratiam benignus infundere digneris: quatenus castris tuis inserta, ita tibi militando stadium vitæ præsentis percurrere valeat, vt brauium æternæ remunerationis te donante percipiat: & sicut (te Deo inspirate) nostris optat iungi consortijs (propter quod damus ei communem viuendi nobiscum societatem, quantum apud te possumus promereri, & nostrum est largiri) sic cum electis tuis à te remuneratore omnium bonorum valeat repromissa præmia percipere. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Skończywszy te Orácye/ Kápłan pokropi święconą wodą Profeskę nową/ ktora wstawszy z ziemie/ pocáłuie rękę Przełożonego/ ktory kłádł ná nie Welum/ y Ministrom/ ieżeli będą Kápłani: potym ią z Processyą Siostry wszytkie odprowádzą/ iáko ią były przyprowádziły.

Laus Deo, Virginiq; Matri.

Regestr Reguły y Constituciy Kármelitanek Bosych.

O Godźi

O Winie

